Sorsdöntő, életre szóló elhatározásunk: a pályaválasztás

VÁLASZ-ÚTON

Részlet a gazdag választékú pályaválasztási kiállításból

— Eldöntötted, hogy melyik szakmát választod?

— *Igen, épületasztalos szeretnék lenni!*

A mellettünk álló fiú, *Szabó Zsolt* közbevágott:

— *Én pedig szerelő leszek!*

— Miért?

— *Szeretek barkácsolni, otthon is megjavítok mindent, ami elromlik.*

— Kinek a tanácsára jöttél ide?

— *A bátyám mondta, hogy itt minden nagyon érdekes. Ő itt tanul.*

— Jártál már gyárban?

— *Nem, most vagyok először.*

Aszliev István is ugyanabban az iskolában tanul.

— *Azt hiszem, én is szerelő leszek* — mondta.

— Te is mindent megjavítasz otthon, ami a kezed ügyébe kerül?

— *Nem egészen. Csak a kerékpáromat szoktam szétszedni, meg összerakni.*

A DÉLÉP vezetőit elismerés illeti, hiszen otthont adtak a Csongrád megyei és Szeged városi Pályaválasztási Intézet állandó kiállításának, amely bemutatja azt a nyolcvan szakmát, amit Csongrád megyében oktatnak. A különböző termékeket ízlésesen rendezték el, s így hatásosan idézik elénk a különböző mesterségeket. A

A szakmunkástanulók hamar kezessé teszik a fúrógépet

— *Nekem az a feladatom, hogy elrontsam ezeket a gáztűzhelyeket* — mutatott maga mögé a tanműhely vezetője, a köré sereglett gyerekeknek. — *Igen, ne csodálkozzatok, én elrontom a készülékeket, aztán a csőhálózat-szerelő tanulók megkeresik a hibaforrást, és megpróbálják megjavítani a masinát. Így lehet leginkább megtanulni egy mesterséget...*

Ezek a szavak a közelmúltban hangzottak el, a Dél-magyarországi Magas- és Mélyépítő Vállalat egyik tanműhelyében. A csaknem egy hónapig tartó Csongrád megyei pályaválasztási hetek keretében sok százan megfordultak a Szeged határán levő hatalmas gyár területén is. Az úgynevezett „kiscsoportos üzemlátogatások" nagyszerű lehetőséget kínáltak arra, hogy a gyerekek alaposabban megismerkedjenek a különféle szakmákkal.

A DÉLÉP-ben különösen jól segítik a gyerekek pályaválasztását. Nagyszerűen felszerelt tanműhelyeikben tizenkét szakma fortélyaival ismertetik meg az oktatók a lányokat és fiúkat: többek között ács-állványozókat, betonelemgyártókat, szerelőket, kőműveseket, hegesztőket, szobafestőket, tapétázókat, épületburkolókat.

Ezek a szakmunkástanulók olykor választott mesterségük szószólói is.

Aznap, amikor a DÉLÉP-ben jártunk, huszonegy — még pályaválasztás előtt álló — gyerekkel találkoztunk. Illendően végighallgatták az ismertetéseket, megnézték a szerszámokat, a gépeket, de érdeklődésük csak akkor kapott erőre igazán, amikor a náluk alig idősebb szakmunkástanulókkal beszélgettek. Ezek a kurta dialógusok tán még meggyőzőbben segítik a választúton levőket, mint az egyébként alapos, körültekintő ismertetők.

Kovács Csaba a szegedi Gutenberg utcai általános iskolából érkezett. Ismerősként köszönt a mestereknek, a szakmunkástanulóknak.

— Jártál már itt?

— *Igen, tavaly. Akkor is nagyon részletesen megmutattak mindent.*

Az asztalos szakma szép — sokan választják

Szabadtéri „tanműhelyben" is gyakorolnak a kőművestanulók

Az alapfogások elsajátítása a fűrésszel, a reszelővel

gyárba látogató diákokat természetesen ide is elkalauzolják, s egy rövidfilmet is vetítenek nekik, amely ugyancsak a pályaválasztáshoz nyújt segítséget.

A szegedi DÉLÉP példája igazolja, hogy milyen sok segítséget adhatnak a pályaválasztáshoz a különböző gyárak, vállalatok, intézmények.

De ők nem dönthetnek egyetlen gyerek helyett sem. Mindenkinek önmagának kell határoznia, kellő komolysággal és megfontoltsággal. Nem könnyű a döntés, hiszen egy életre szól! De aki okosan és jól választ, elégedett felnőtt lesz. Olyan, aki örömét leli majd választott szakmájában.

Bőcs Ferenc
Fotó: Szalay Béla

ZSIBONGÓ

Zenei világnap

November huszadika az Ifjú Zenebarátok Világnapja. Ezen a napon a muzsikát és a muzsikusokat köszöntjük. Ilyenkor a szokásosnál is több koncertet, operaelőadást rendeznek, s világszerte többször csendülnek fel dalok, áriák, szimfonikus művek. A zene szeretete természetesen nemcsak erre az alkalomra szól. Ott kell lennie hétköznapjaitokban is, hogy barátságot kössön vele minden gyerek. Ahhoz, hogy ez a barátság szép és tartós legyen, sok segítséget nyújtanak a felnőttek.

A Magyar Hanglemezgyártó Vállalat ebben az évben ifjúsági hanglemezsorozatot jelentetett meg. A sorozat első darabja Bach művészetével ismertet meg benneteket, a többin pedig Beethoven, Liszt, Mozart, Vivaldi muzsikáját hallhatjátok. A sorozat lemezeinek ára ötven forint.

Az Állami Operaház ifjúsági bérletsorozatára eddig 3517-en váltottak jegyet. Az előadásokon többek közt a Diótörőt, a Székelyfonót, a Pomádé királyt, a Carment és az Anyegint láthatjátok.

Az Erkel Színházban összesen 15 716 bérletet adtak el a délelőtti és a délutáni ifjúsági előadásokra.

Az Ifjú Zenebarát című lap havonta megismerteti olvasóit a legfrissebb zenei eseményekkel, bemutatókkal, s azt is segít eldönteni, hogy az érdekes előadások közül melyiket válasszátok.

A Pajtás TÁVIRATI IRODÁJA JELENTI

GRATULÁLUNK

November 7-e alkalmából Füleki János, lapunk főszerkesztő-helyettese Ifjúságért Érdemérem kitüntetésben, lapunk egyik művészeti szerkesztője — Forrai János — pedig KISZ Érdemérem kitüntetésben részesült.

3000 — PERCENKÉNT

Évente 1,7 milliárd kötet könyv jelenik meg a Szovjetunióban. Naponta négy és fél millió, tehát percenként több mint háromezer könyv hagyja el a nyomdákat. A szovjet könyv ünnepi hetén félezer kötetből rendeztek kiállítást a budapesti Kossuth Klubban. Magyarországon eddig 80 millió szovjet könyv jelent meg magyar fordításban.

HAZÁÉRT, SZABADSÁGÉRT...

... címmel pályázatot hirdet a győri Petőfi Sándor iskola II. Rákóczi Ferenc Úttörőcsapata. Elsőként három évvel ezelőtt kezdeményeztek ilyent, a nagy fejedelem nevét viselő csapatok, valamint a győri iskolák úttörőközösségei részére. Most ezúton hívjuk fel az érdekelt csapatokat, hogy készítsék el pályázataikat a kuruc korról és ma is élő hagyományairól. Bővebb felvilágosítást a Petőfi Sándor iskola csapatának vezetősége ad. (Pontos címük: Győr, Győzelem u. 12. — 9012.)

ISKOLAÉRETTSÉG

Az első osztályba iratkozó gyerekeket alkalmassági vizsgának vetették alá. Idén Csepelen 1000 gyerek közül ötvennél szemészeti, tizenegynél hallási, tizenhatnál pedig sebészeti rendellenességet találtak. Az ellenőrzést az óvodás, az általános iskolás és a pályaválasztó gyerekekre is kiterjesztik.

MÉG TÉL ELŐTT

Az a gondolat hajtja a Fővárosi Kertészeti Vállalat dolgozóit, hogy még a tél beállta előtt befejezzék jó néhány pihenőpark, sport- és játszótér építését a város különböző pontjain. A szánkózódombokat, a jégpályának is átalakítható teniszpályákat — társadalmi segítséget is igénybe véve — november végéig átadják. Az óbudai hajógyári szigeten szabadidő-központot, Békásmegyeren, Kőbánya-Újhegyen, Újpalotán, a Fehérvári úti, a Kerepesi úti lakótelepen új parkokat és játszótereket adnak át.

SZÁZÉVES ISKOLA

Négy tantermes iskolát építettek annak idején Hódmezővásárhelyen — közadakozásból. A mai, százéves jubileumát ünneplő Szántó Kovács János Általános Iskolában 13 tanteremben tanulnak a gyerekek. A jubileumi ünnepségen bejelentették, hogy még négy új tanteremmel, három napközis szobával, ebédlővel, konyhával és szertárakkal bővítik az intézményt.

Korona a fogason

A VIII. kerületi Népszínház utcában — egy trafik kirakatában — fedeztem fel a megdöbbentően újszerű fogast. Az amolyan ruhaakasztónak, előszobadísznek, vagy talán szobadísznek szánt alkalmatosság műanyagból készült. A kis lapocskán azonban egy színes kép is látható. Vörös mezőben — valószínűleg ez a palást — a magyar koronaékszereket nézegetheti a leendő vásárló, s potom harminckét forintért haza is viheti.

Sokan és sokszor megírták már, hogy a maszek trafikokban kapható különféle holmik, ajándéktárgyak giccsesek, csúnyák és ízlésrombolók. Arra azonban még a legszigorúbb kritikusok sem gondoltak, hogy újabban nemzeti ereklyéinket festik, nyomják ruhafogasokra, a „lelemények" tervezők. Vagy talán a fárasztó múzeumlátogatástól akarják megkímélni a fiatalokat, hogy ily csekély összegért kényelmesen, ülve is megszemlélhetik az „élethű" jogart, országalmát és a koronát?

Remélem, kevesen döntenek a kényelem mellett, s még kevesebben adják zsebpénzüket ilyen „ékszerekért"...

D. Zs.

A legügyesebb gyűjtők

A budapesti úttörők 7 millió 680 ezer forint értékű hulladékot gyűjtöttek és adtak át a MÉH-nek az 1977—78-as tanévben. A felhívás nyomán a fővárosban 278 úttörőcsapat 160 ezer tagja vett részt a versenyben, a legjobb tizenkettőnek oklevelet és pénzjutalmat nyújtottak át a MÉH Tröszt vezetői.

A legtöbb hulladékot, úttörőnként 377 forint értékűt, a VIII. kerületi Erdélyi utcai Általános Iskola 736-os számú Vasvári Pál úttörőcsapata gyűjtötte. Jutalmuk 19 000 forint.

Kellene egy jégpálya?

Bizonyára nagyon sok helyen felmerült már a gondolat, és az is bizonyos, hogy a legtöbb helyen a következő percben már el is hessegették ezt a gondolatot.

Ugyan már, ki az ördög tud jégpályát készíteni?... Egyáltalán, hogyan fogjunk hozzá?!...

Mindenekelőtt kérjünk tanácsot.

A Magyar Jégsport Szövetségben támadt az a pompás ötlet, hogy ezentúl minden pénteken 15—18 óráig tanácsokkal látják el az ez ügyben hozzájuk fordulókat, akár személyesen, akár levélben jelentkeznek.

Cím: 1146 Budapest, Istvánmezei u. 1—3. Telefon: 833-901.

Kőrösi Csaba, a szövetség műszaki bizottságának vezetője készséggel ad felvilágosítást arra vonatkozóan, hogyan lehet gyors- és műkorcsolyázásra, esetleg jégkorongozásra alkalmassá varázsolni az iskolaudvarokat, játszótereket.

Idén tehát — úgy tűnik — bárki saját pályáján korizhat már. Feltéve persze, hogy Télapó is segít majd egy kicsit...

RÓLUNK VOLT SZÓ

Rólunk — gyerekekről — volt szó az országgyűlésen...

Ez a tény persze, így önmagában, nem valami rendkívüli dolog. Ha végiggondoljuk: amiről a Parlament üléstermében beszélnek, amiről törvényt hoznak, *mindig ránk is vonatkozik, a gyerekek érdekét is szem előtt tartva hanyzik el.*

Az országgyűlés legutóbbi — őszi — ülésszakán azonban szó szerint is mi voltunk a téma, *dr. Polinszky Károly* oktatási miniszter beszámolójában és a közoktatás helyzetéről folytatott vitában. 1965-ben mérlegelte legutóbb a parlamenti legfelsőbb fórum ilyen részletesen az oktatásügy helyzetét, ami persze nem azt jelenti, hogy tizenhárom esztendeig „csend" volt ezen a területen. Ellenkezőleg, hiszen ez idő alatt *nagy változáson, fejlődésen mentek át az iskolák; jobb anyagi helyzetben* tevékenykedhetnek; fenntartásukat és felügyeletük gondját *a tanácsok vették kezükbe;* megszületett 1972-ben a *ma is érvényben levő oktatáspolitikai határozat;* folyamatosan *megújulnak a tantervek;* több a testnevelési óra és a *testedzési lehetőség;* idén megvalósult a *szabad szombat;* épülnek az *új iskolák, szaktantermek,* gazdagodnak a szertárak; *nagyobb megbecsülés övezi a pedagógusok munkáját;* közvetlenebb a segítő kapcsolat *az iskolák és az üzemek* között; demokratikusabbá vált az iskolák *légköre;* tartalmasabb lett a *mozgalmi munka* és megizmosodott a *gyerekek öntevékenysége;* kevesebb a bukott diák és több a *tovább tanuló felsős*...

Az országgyűlés színe előtt azonban szó került a gondokról is. Például arról, hogy bár napjainkban a diákok *nyolcvankét százaléka halad végig simán, tanévvesztés nélkül az általános iskola nyolc osztályán,* mégis nyugtalanító, hogy a hátrányos helyzetben levők, illetve cigánygyerekek nehezebben tudnak a többiekkel lépést tartani. Velük tehát még jobban kell törődni, hogy hátrányukat behozhassák.

Egy másik érdekes adat, hogy míg 1965-ben az általános iskolát végzetteknek nyolcvanhárom százaléka tanult tovább, addig napjainkban ez a szám még tíz százalékkal növekedett, tehát *gyakorlatilag csaknem minden nyolcadikos továbblép.*

A miniszter elmondta, hogy minden iskolatípusban különös gondot fordítanak a *magyar nyelv és irodalom,* illetve a *történelem* oktatására, s a történelemből hamarosan ismét kötelező lesz az érettségi vizsga. Az új *matematika* tanterv bevezetése az oktatásügy nagy vállalkozása volt. Eredménye már most megmutatkozik: a „matek" kezd olyan tantárggyá válni, amely nem mumus többé, amelyet kedvvel és gyorsabban tanulnak a diákok.

Egész társadalmunknak öröm, hogy az elmúlt években sokkal több gyerek látta meg a napvilágot, mint azelőtt. Ez azonban gondok szülője is, mert *egyre zsúfoltabbak az iskolák.* 1975-ben egymillió-ötvenegyezer általános iskolás volt, s ez a szám — várhatóan — 1980-ban egymillió-százötvenezer, 1985-ben pedig egymillió-háromszázezer körül lesz! Ezidő alatt még *újabb kétszázezer napközi otthoni helyről* is gondoskodni kell...

A miniszter végül arról beszélt, hogy *„a pedagógusok száma hazánkban a legutóbbi tizenhárom év alatt a korábbinak mintegy harmadával nőtt. Ezzel a pedagógustársadalom a mai magyar értelmiség legnagyobb foglalkozási csoportjává vált... A jövő számára nevelnek embereket, akiknek tudásban, helytállásban többnek kell lenniük, mint a ma felnőtt emberének!"*

A KINCSTÁRNOK

„ELINDULNAK SZEPTEMBERBEN" CÍMŰ ÍRÁSUNK ÚJABB SZEREPLŐJÉT KERESTÜK FEL. BALATINÁCZ ZSUZSA BARANYA MEGYÉBE, A KIRÁLYEGYHÁZI ISKOLÁBA KERÜLT. MINT MONDTA: „KEZDŐ ÚSZÓKÉNT EGYENESEN A MÉLYVÍZBE..." EGY HARMINCHAT FŐS NAPKÖZIS CSOPORT VEZETÉSÉT BÍZTÁK RÁ.

A főiskolai padból nézve másnak, gondtalanabbnak tűnt az élet *Balatinácz Zsuzsa* számára, mint amilyen a valóságban. A vizsgatanítás sem hasonlított a napközis munkához. S amíg a gyakorlóiskola tanulói egy kicsit sorstársnak tekintették, átsegítették a lámpaláz nehéz percein, addig a hozzá beosztott királyegyházi gyerekek először csak azt látták benne, aki megkurtítja játékra maradó idejüket. A nevelőhiány miatt az előző évben ugyanis a falu napközijében szinte több volt a szabadfoglalkozás, mint a kötelező.

Bocsáss meg Tökmag!

Csoportjához másodikos, harmadikos, negyedikes gyerekek tartoznak. S mert az iskola körzetesített, a királyegyháziakon kívül gyöngyfaiak, gumonyiak és csabala-pusztaiak is járnak hozzá, akiket reggel a busznál vár, estefelé pedig a buszhoz kísér.

Előfordul, hogy betegség miatt helyettesít az óvodában, vagy felsősöket tanít az iskolában. Van olyan nap, hogy kétszer-háromszor „állítja át" magát, mert másképpen kell foglalkozni a csöppségekkel, a betűt alig ismerő cigánygyerekekkel vagy azokkal a hatodik osztályos fiúkkal és lányokkal, akiknek matematika példái felett egy gimnazista is eltöprengene.

Legtöbb baja eddig az egyik túlkoros fiúval volt. Ha a srác meggondolta magát, se szó, se beszéd, felkelt a helyéről és kisétált a teremből. Amikor kezet emelt a nálánál jóval kisebb „Tökmagra" is, a tanárnő szigorú hangon maga elé kérette. A jelenlevők közül többen kárörvendezve sustorogták:

— *Végre rád kerül a sor! Megfizetsz mindenért!*

— *Egy füles nem a világ* — jelentette ki pökhendien a vétkes.

Balatinácz Zsuzsa úgy érezte, hogy most valóban el kellene csattannia annak a bizonyos fülesnek. De még gondolatban sem emelte fel a kezét. Nem tartozik azok közé, akik az ököl jogán intézik ügyeiket, próbálnak igazságot szolgáltatni.

— *A főiskolán megfogadtam, hogy nem ütök meg gyereket. Bízom benne, hogy tanítványaim megértik: segíteni jöttem közéjük. S eredményt csak akkor érünk el, ha őszinte légkörben, becsületesen dolgozunk együtt.*

— Az említett esetben mi történt?

— *Mindennél hatásosabb büntetésnek bizonyult, hogy a verekedőnek a többiek előtt kellett bocsánatot kérnie Tökmagtól. És egy darabig elültettem a barátja mellől is.*

Később azonban a tanárnő észrevette, hogy néhányan úgy próbálnak a kegyeibe férkőzni, hogy mellőzik a megbüntetett fiút. Látta, hogy az a sportudvaron félrehúzódva figyeli a többiek játékát. Labdát szerzett, a kapuba állt, és odaszólt neki:

— *Próbálj gólt rúgni nekem!*

Ki tud többet beszélni?

— *Zsuzsa hamar belopta magát a gyerekek szívébe* — mondta Molnár Lajosné, az iskola igazgatóhelyettese, amikor a tanárnő kiment a szobából, hogy napköziseit az autóbuszmegállóhoz vezesse. — *Ha a sportpályán hiányzik a kézilabdacsapatból egy játékos, máris kiáltja: „Dobjátok nekem a labdát!" Ha valaki megakad a tanulásban, leül mellé, türelmesen magyaráz. Ha kezébe kerül egy jó lemez, zenedélutánt szervez, máskor meg erdei sétákra viszi napköziseit. És mert a gyerekek szókincse elég szegényes, kitalálta a „Ki tud többet beszélni?" játékot. Az asztalra tesz egy apró kavicsot, egy színes papírdarabkát, vagy egy szál virágot, amiről mindenki elmondhatja azt, ami éppen eszébe jut. Úgy hallottam, hogy a*

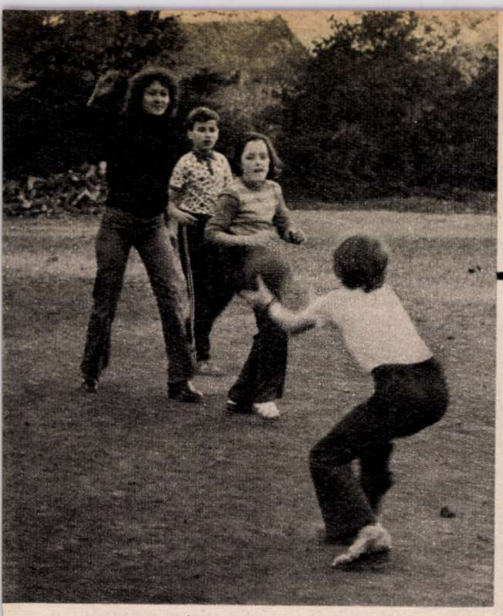

„Dobd ide a labdát." Balatinácz Zsuzsa szívesen játszik a gyerekekkel

Megjött az autóbusz. Hazaindulnak a bejárók. A vidéki napköziseket a fiatal tanárnő fogadja reggel és ő int nekik búcsút este

rekordidő jelenleg két perc, de holnap talán már három... Az is tetszett a gyerekeknek, hogy a tanár—diák futballmérkőzésen, ahol az egyik tanár kolléga szabálytalankodott, Zsuzsa a gyerekbíró segítségére sietett, s kérte, hogy a játék tisztasága érdekében figyelmeztetni kell a felnőtt játékost.

Balatinácz Zsuzsa diák korában népmesegyűjtőként járta a falvakat. „Kincstárának" most nagy hasznát veszi. Egy-egy furfangos észjárású, bátor és jótevő mesehős cselekedetét példaként állítja tanítványai elé. De van, amikor a mesénél jobban hat a tett. Az iskola tanulói kilenc napon át segítettek a téesznek cukorrépát szedni. Amikor egy-egy csoportot kikísért a földekre, ő is sort fogott. Látta ezt az egyik tétlenkedő gyerek, aki csak mímelte a munkát. Közelébe somfordált és pirulva szólt neki: „Hát a tanár néni is dolgozik?" És ettől kezdve ez a gyerek is példát mutatott a munkában.

Mi mindenre jut ideje! Ha esténként nem utazik Pécsre táncolni, leül a házinéni mellé beszélgetni, és segít neki kukoricát morzsolni

Gyere, táncolj!

Amikor elköszön az utolsó napközistől is, hetente háromszor kiballag az állomásra, felül a vonatra, és Pécsre utazik, mert továbbra is tagja a tanárképző főiskola táncscoportjának.

Próba, fellépés, utazás. Szabadidejének nagy része ezzel telik el. Amikor az utolsó vonat hazadöcög vele a faluba, az albérleti szobájába tér meg aludni.

Reggel aztán kezdődik minden elölről.

— *Gyere táncolni!* — szólított meg az iskolában néhány felsős fiút és lányt. S hogy találomra is jól választott, azt az úttörőcsapat új népitáncegyüttese igazolja.

*

Az udvaron egy második osztályos fiú csatlakozott hozzánk:

— *Tanár néni! Dicséretet kaptam olvasásból!* — újságolta s már rohant tovább.

— *Amikor idejöttem, még az „a" betűt sem ismerte. Most meg... Ha semmi mást nem tettem volna Királyegyházán, csak azt, hogy megtanítottam Balogh Jancsit olvasni, máris érdemes volt...* — mondta búcsúzóul Balatinácz Zsuzsa.

Faragó György
Fotó: Gámán Gábor

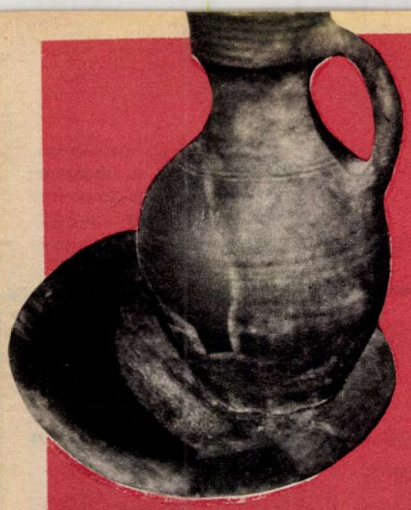

9.

GERŐ JÁNOS:

EGY NYOMOZÁS TÖRTÉNETE

A régészek honfoglalás kori település maradványaira bukkantak a kis falu határában. Még az ősz beállta előtt szeretnék feltárni a múlt nagy kincsét, de nem kapnak segédmunkást az ásatáshoz. Bihari Gyula régész professzor elfogadja a gyerekek segítségét, akik nagyon boldogok, hiszen az ásatás izgalmas kalandot ígér. Pedig még nem is sejtik, hogy egy ember a faluból, velük egy időben, egyéni akcióba kezd, barbár módon túrja szét a lelőhelyet és eltulajdonítja az ott talált kincset.

Mint egy krimi... Folytatódik a történet. Itt az ősz, szétszélednek a kincskeresők, vajon mi lesz az elveszett aranytárgyakkal? Egyelőre a tolvajtól is ellopták. Csikesz Zsolt szemtanúja volt az egésznek.

Reggel, még iskolakezdés előtt felkeresték Béláékat. Manyi néni, Béla anyukája kedvesen fogadta őket:

— De régen jártatok erre, gyertek beljebb. Apja — Zsolt, neked tölthetek egy kupicával?

— Tulajdonképpen Bélát keressük — mondta édesapa. — Nem is annyira én, mint Zsolt... Különben egy parányit tölthetsz...

Manyi néni szinte vidáman jelentette be:

— Ha Bélát keresitek, akkor rosszkor jöttetek. A hajnali vonattal elutazott Pestre. Az egyetemi felvételijéhez kell valami. Mondta, hogy mi, de én már nem nagyon emlékszem rá. Akik tizennyolc pontot szereztek, azok kapnak valami könyveket, hogy abból még tanuljanak.

— Csomagot vitt magával? — kérdezte Zsolt.

— A kisbőröndjét. De hát ez miért érdekes?

Zsolt édesapja vette át a szót.

— Azt tudjátok, hol száll meg?

— Persze, az egyetem diákszállójában. Az olcsó!

— S mikor várható haza?

— Azt hiszem, holnap este.

— Két nap kell egy kis könyv átvételére?

— Hát, ha már ott van, szétnéz egy kicsit. Barátok, ismerősök, elvégre fiatalember...

— Ha megjön, annyit tessék neki feltétlenül megmondani, hogy beszélni akarok vele.

— Ez a legkevesebb — mondta Manyi néni. — De én nem hallhatnék bővebbet?

Még mielőtt Zsolt megszólalhatott volna, édesapja megelőzte:

— Ez a két fiúra tartozik. Majd egymás közt ők elintézik.

— Ti tudjátok...

— Hát, akkor ne felejtsd! Ugorjon át hozzánk, ha megjön. Akár este is...

Még ezen a délelőttön, Peszéri magához intette a kocsmárost, aki bizalmasa volt, és így szólt csendesen, hogy más ne hallhassa:

— Alighanem valami gazember be akar rántani engem egy nagy disznóságba. Tudja a nyomorult, hogy itt voltam rab, a gazdaságban egy ideig, s ezért akarja még jobban befeketíteni a nevemet, vagy inkább rám kenni, amit elkövetett... — s elmondta a titokzatos távirat történetét, aminek már sejtette, hogy ki a szerzője. S ez most éppen kapóra jött.

— Hallod, én úgy gondolom — mondta töprengve —, bemegyek a rendőrhöz és bejelentem az ügyet.

— Az jó lesz! — vágta rá az italbolt vezetője. — Így legalább tisztázódsz a gyanú alól. Mert mi tagadás, már éppen suttogni kezdtek a neveddel kapcsolatban ezt-azt.

— A gazemberek! Mit?

— Csak fél füllel hallottam, valami betöréssel kapcsolatos ügyet.

Peszéri kínosan felnevetett:

— Azt már tisztáztuk. Ez a másik, amivel a hálót szövik körülöttem. Valami gyerek azt állította, hogy tegnap nálam betörtek. Éppen nálam, a két foltos gatyámért... he-he-he...

— Kivel tisztáztad a betörést?

— Hát... a gyerek apjával. Idős Csikesz Zsolttal. Világosan tudtára adtam: hozzám se be nem törtek, se el nem vittek semmit. Hanem ezt most elmondom Gátinak, a rendőrnek is.

Nem tétovázott tovább, tüstént a körzeti megbízott lakásához sietett. Úgy gondolta, jobb elibe menni a dolognak. Miért jöjjenek hozzá egy esetleges bejelentésre? Ha ő szól, még a javára is írják. Mert ki mer felmenni a rendőrhöz? Akinek nincs takargatnivalója. Ez világos.

A rendőrt már a posta előtt megtalálta. Megszólította:

— Jó napot! Lehetne magával négyszemközt...

— Gyerünk az irodámba! — mondta a megbízott rendőr.

A háromszor-négy méteres kis helyiségben Peszéri Károly elmondta a félrevezető távirat történetét, meg a gyerekek betörési kitalációját. Erősen a lelkére kötötte Gátinak: beszéljen főleg a háziasszonyával, és próbálja kinyomozni, ki adta fel a hamis táviratot. Az ilyesminek nyoma kell legyen, s hátha a feladó ábrázatára is emlékszik a postáskisasszony. A két ügynek összefüggésben kell lennie, ezt bárki beláthatja. Még az is megeshet, hogy az ásatás alatt valamelyik gyerekre erélyesebben rászólt, és most az akar rajta bosszút állni.

— Az már biztos, hogy ez a Hadházi Ákos, vagy hogyhívják, nem küldött semmiféle táviratot? — kérdezte Gáti.

Peszéri Károly készségesen válaszolt:

— Ma beszélt vele telefo-

non a háziasszonyom, a mi postánkról. Ugyanis nem érkezett a vonattal senki, és nem értette, mi a baj?

— S maga tegnap merre járt ebben az időtájban?

Peszéri még vigabban felelt:

— Addig voltam távol a telepről, amíg Kenyeresnével behajtottam a nagyállomásra. Ugyanis én kértem fogatot a gazdaságtól. Ott egy percre el nem mentem mellőle, ezt megkérdezheti.

— Maga kire gyanakszik a távirat ügyében?

— Én? — hebegte Peszéri — senkire! Még azt sem sejtem, mire kellett az egész. Ha csak arra nem, hogy engem gyanúba keverjenek...

Gáti ügyesen kitért a vita elől. Barátságosan folytatta:

— Károly bátyám! Legyen nyugodt, ha nem bűnös semmiben, nem lesz bántódása. Ami volt, az elmúlt. Azért maga megkapta annak idején, amit megérdemelt... Csak még ezt a betörést nem értem. Mire kellett?

Peszéri Károly hosszú gondolkodás után válaszolt:

— Talán ez is része az ellenem irányuló tervnek. Megjátszották, és ez a gyerek valóban láthatott valakit kijönni az udvarról. De hozzám be nem törtek, el nem vittek semmit. Szegény ember vagyok én, a kis nyugdíjamból élek, minek törtek volna be éppen énhozzám?... Őszintén szólva, az egészből nem értek semmit. És szívesen segítenék, ha tudnám: mivel.

Megszusszantak a beszédben. Peszéri Károly tisztában volt vele, hogy a rendőrség helyi megbízottja és Csikesz Zsolt apja is meg tudná nevezni az illetőt. De hát akkor pont ő ne tudná! Minek nézik ezek a tahók Peszéri Károlyt?... Nem lehet más, csak az a nyavalyás Csikesz Béla. Hanem őt nem fogja belerántani semmibe. Kileste az ablakon keresztül a kincsét és elemelte...

Alig ment el Peszéri Károly, a rendőrségi megbízott hívta a városi kapitányságot. Előadta ezt a furcsa históriát a táviratral, és kérte a városi kollégákat, derítsék ki, hol adták fel a táviratot, s ha lehet, a feladó személyét is állapítsák meg.

A válaszra nem kellett sokáig várni. Délben megérkeztek a civil ruhás nyomozók. Ketten. A távirat másolata már a kezükben volt, a feladó személyleírása szintén. Fiatalember küldte a hazug szöveget, a vasútállomás melletti kispostáról. A postai tisztviselőnő az Ákos névről jegyezte meg magának a feladót. „Nagyon ritka név, talán azért néztem meg az arcát" — így szólt a vallomása.

(Folytatjuk)

GÖRÖG JÚLIA RAJZA

Megjelent a PP MAGAZIN!

– A csábító csatorna
– Araszonként a csúcsokra
– Salut Budapest, szervusz Párizs
– Kiáltás a tengeren
– Bolondos cirkusz
– Forgó állatkert
– Olimpia a holdon
– Pif és a nagy tigris-kán
– Verne, 64 különleges utazás.

VÁSÁROLD MEG A 80 OLDALAS PP MAGAZINT!

ÁRA: 25,– Ft

Kapható az iskolában és az utcai hírlapárusoknál.

Ti vagytok!

– kalandjainkról a Pajtás-Pif magazinban olvashattok

A LEGSZEBB TÍZ PERC

Remek divat született, amelynek egyre többen válnak rabjaivá. Ez persze a legkevésbé sem csoda, hozzátartozik a legkülönfélébb divatok természetrajzához.

Ráadásul ez a divat hihetetlenül olcsó, lényegében egyetlen fillérbe sem kerül. Amellett teljesen fesztelen, az öltözék tornacipő és tréningruha, de ezek hiányában sem mosolyog meg senkit senki.

Magát a divatot a Morvay család mutatja be mellékelt képeinken. Tevékenységük üde és állandó színfoltja a fővárosi Füredi úti lakótelep életének. Ahogy nézed őket, vidámságukat, bolondozásukat, játékos mozgásukat, egyszerre olyan érzésed támad, hogy körülöttük egészen biztosan néhány fokkal melegebben süt a nap.

10—15 percet áldoznak mindennap egy kis tornára, kocogásra, ami egyébként is maga az egészség, családi körben meg egyenesen csodaszer. Így együtt, a friss levegőn valahogy összemennek a gondok, valahogy keresetlenebbek, őszintébbek a szavak, valahogy jobban érezzük, hogy összetartozunk, hogy szükségünk van egymásra.

Túlzás . . . ?

Ezer érvet lehetne felhozni annak bizonyítására, hogy nem az, csakhogy ezer érvnél aligha van unalmasabb dolog a világon. Ehelyett egyetlen dolgot ajánlunk: tessék megpróbálni!

—R —R

Fotó: Wágner Margit

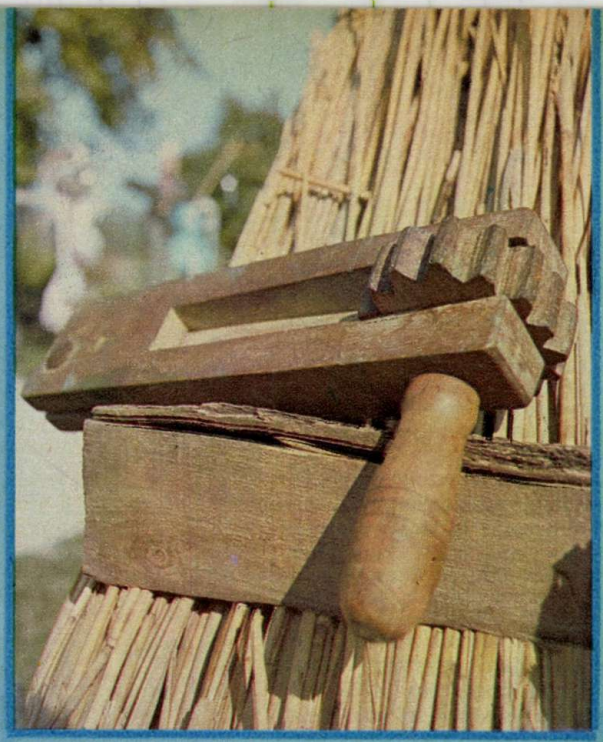

Ócska ruha, rongydarab, így formálódik a madárijesztő

CSŐSZ MASKAR

Különös, vidám hangulatot árasztó szabadtéri tárlattal fogadta az érdeklődőket ősz elején a tihanyi Néprajzi Múzeum: huszonöt madárijesztő idézte fel a környező szőlők, veteményesek hangulatát.

A Balaton környékén élő emberek színes fantáziája öltött testet ezekben a műanyagból, rongyból, fából, bádogból készült — esetlen, ám végtelenül kedves — bábukban. A madárijesztők

A nagykanizsai úttörők ismerkednek a madárijesztő-kiállítás „főszereplőivel"

Korunk termékeiből, a műanyagokból, a konzervdobozokból is nagyszerű „csősz" lesz

Toldozva, foldozva, de elég riasztóan a vártán — a kártevők ellen

különös randevúját Gopcsa Katalin művészettörténész, a veszprémi Bakony Múzeum munkatársa szervezte meg. Ő igazán jó ismerője védenceinek, a piros fejkendős „Lilikének" és társainak.

— Az idősebbek elbeszéléséből tudom, hogy gyerekkorukban mennyire szerették ezeket a maskarákat. Babusgatták, dédelgették, öltöztették, csinosítgatták őket, olykor még beszélgettek is velük.

— Mi volt a céljuk a kiállítással?

— Egyrészt ezáltal is érzékeltetni akartuk a Balaton környékén élő emberek ötletgazdagságát, ugyanakkor arra gondoltunk, hogy a mai gyerekek is hasonló érzelmekkel közeledhetnek ezekhez a kicsit esetlen, kicsit torz, de nagyon szeretetre méltó figurákhoz. Talán még ahhoz is kedvet kapnak, hogy hasonló bábukat készítsenek.

— Hol gyűjtötték a kiállítás anyagát?

— A környező szőlőhegyeken. A legtöbbet Mag Pista bácsi készítette, nagy szakértelemmel és talán még több szeretettel.

A kissé bánatos ábrázatú, mégis vidámságot, derűt varázsoló bábuk azonban nemcsak látványosságok, hanem hasznos segítőtársai is az embernek, hiszen ahogy zörögnek-forognak, elhessentik a csipegető madarakat: őrzik a szőlőt, a veteményest . . .

b. f.

Fotó: Szalay Béla

TI MI

KÉRDEZTEK VÁLASZOLUNK

— Egyszer régen egy fantasztikus regényben úszó város építéséről olvastam. Vajon megvalósulhat-e ez az elképzelés?

— Rövidesen meg is valósul. A Hawaii-szigetek közelében ugyanis megépül a világ első úszó városa. A mesterséges város 27 méter átmérőjű beton-pontonokon áll (ponton: lapos fenekű ladik). A mintegy 30 pontonból álló tengeri városban legalul hulladékhasznosító berendezéseket, tüzelőanyag- és víztartályok elhelyezését tervezik. Itt lesznek a rádióállomások is. A fedélzeten épülnek fel a lakóhelyiségek és a szolgáltató létesítmények. Az úszó városnak helikopter leszállóhelye is lesz.

— Igaz, hogy élnek még olyan emberek, akiknek ma már furcsának tekinthető foglalkozásuk van?

— Hogyne! Európában például három olyan ember él, akiknek a személyi igazolványában ez a, ma már igazán furcsa foglalkozás szerepel: toronytrombitás. Egyikük Krakkóban él, a másik kettő pedig az NSZK-beli Nördlingenben és Münsterben. A münsteri toronytrombitás tíz és tizennyolc óra között félóránként trombitál. Ehhez minden alkalommal meg kell másznia a Lambert templom tornyának 298 lépcsőjét.

— Van-e robotkutya a világon?

— Kip a neve annak a robotkutyának, amelyet Kaliforniában (USA) terveztek és készítettek el. Kip egy vidám hangulatú, fantasztikus amerikai film hőse, „aki" a gazdájával alaposan megtréfálja a sötét, űrbéli lényeket. A robotkutya ugat, kinyitja, becsukja a szemét, csóválja a farkát, és a fülét is mozgatja. Ha dühös, különös fények villannak fel a testén.

— Létezik-e mesterségesen előállított gyümölcs?

— Még nem, de a kísérleteket már megkezdték az amerikai laboratóriumokban, ahol is almát, banánt és meggyet akarnak előállítani. Nyersanyagként algákat, cukrot, zselatint, pektint (a gyümölcsnedvekben előforduló vegyületek), illatosító anyagokat, valamint tápszereket használnak fel. A mesterséges (szintetikus) gyümölcs a kutatók véleménye szerint semmiben sem különbözik majd az igazitól.

— Vajon megépül-e a La-Manche csatorna alatti alagút?

— Nem valószínű, mert rettenetesen drága lenne. Ehelyett most azt tervezik, hogy Angliát és Franciaországot híddal kötik össze. A szakértők szerint az északitengeri olajkutak talapzatainak lerakásakor szerzett tapasztalatokat fel lehet használni a híd építésénél. Jóval olcsóbb is lenne a híd az alagútnál.

— Hogyan próbálják megfejteni a postagalambok tájékozódásának titkát?

— Egy a sok kísérlet közül: Karl Ludwig Köhler nyugatnémet kutató 2 gramm súlyú kamerát szerkesztett, amelyet egy postagalamb fejére erősített. Munkája eredményeként felfedezte, hogy a madár felszálláskor a Nap felé fordítja a fejét, nyilván azért, hogy felismerje: milyen ívet ír le felszállópályája felett. Köhler szerint a galamb a jól ismert hazai nappályától való különbségből állapítja meg a repülés irányát. Mindez persze csak feltevés. A titok igazán még nem oldódott meg.

— Azt hallottam, hogy a hurrikán a mérhetetlen pusztítás mellett olykor hasznot is hajt. Igaz ez?

— Valóban, néha előfordul ilyesmi is. Például az indiai Bhavnagor kikötő felett áthaladó hurrikán nemcsak kárt okozott a kikötő felszereléseiben, hanem hasznosnak is bizonyult. Egy szempillantás alatt több ezer tonna homokot és követ emelt a levegőbe és dobott az óceánba. Ennek következtében a kikötő víztere többszáz négyzetméterrel bővült, vize pedig három méterrel mélyebb lett. A szakemberek véleménye szerint ennyi munka elvégzéséhez legalább két évre lett volna szükség.

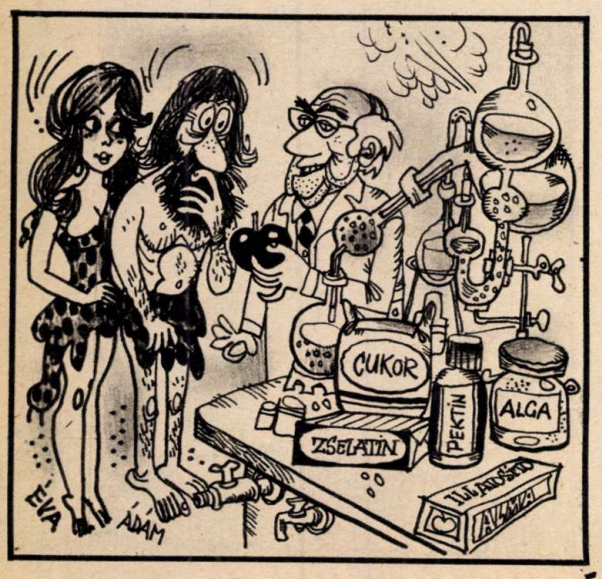

A KORÁL EGYÜTTES

Hat hónapja sincs, hogy a Budai Ifjúsági Parkban bemutatkoztak. Amikor elkezdődött a koncert, a reflektorok egy Hammond orgona mögött ülő, fekete ruhás alakra világítottak. Az orgona felzúgott, s lassan a társak is beszállingóztak Balázs Ferenc mellé: Fischer László, a szólógitáros, Scholler Zsolt, a basszusgitáros és Pados László, a dobos . . .

A Korál első koncertje nagy siker volt. Azóta fél év sem telt el, s amire még nem volt példa — máris megjelent első Pepita kislemezük, amelyen a Válaszra várva és a Van egy őszinte dal című nótájuk hallható.

Nemsokára a televízió „Egymillió fontos hangjegy" című műsorában is találkozhatunk velük, s karácsonyra talán — ez persze nem rajtuk múlik — megjelenik második lemezük is.

Nyári sikeres koncertkörútjuk óta az ország harmadik legjobb rockegyüttesének tartják őket. Miben rejlik a Korál gyors sikerének titka? Balázs Ferenc, az együttes vezetője szerint a klasszikus elemeket is felhasználó, önmagukkal szemben is igényes zenében. Abban, hogy a Korál nem kíván hatásvadász eszközök segítségével sikert aratni. Zenével akarnak hatni az emberekre.

D. Zs.

Fotó: Wagner M.

Kontal
HAMMOND
KEDVES ISMERŐS
PAJTÁS

BUDAPRINT PÁLYÁZAT

A Budaprint Pamutnyomóipari Vállalat
ez évben is meghirdeti 4 fordulós pályázatát.

JÁTSSZ VELÜNK!

Minden fordulóban a legjobb megfejtést beküldők között
20 nyereményt sorsolunk ki!

Aki mind a négy fordulóban sikeresen „veszi az akadályt",
elnyerheti a FŐDÍJAT, melyet személyesen vehet át a vállalat központjában.

A FŐNYEREMÉNY EGY SMENA SL TÍPUSÚ FÉNYKÉPEZŐGÉP 5 TEKERCS FILMMEL

Az I. forduló feladata:

KERESD AZ EMBLÉMÁT!

A „BUDAPRINT" Pamutnyomóipari Vállalat emblémáját
minden héten láthatod a Pajtásban – néha egy számban többet is –
mintának itt is közlünk egyet:

FELADATOD A KÖVETKEZŐ:

Gyűjts össze annyi emblémát, ahányat csak megtalálsz,
vágd ki, tedd borítékba és küldd az alábbi címre:

„BUDAPRINT" **Pamutnyomóipari Vállalat Személyzeti és Oktatási Főosztály**
Budapest, 1300

A borítékra írd rá: PÁLYÁZAT!

A borítékba tégy egy cédulát, melyen a neved, címed,
irányítószámod szerepeljen. Írd rá azt,
hogy hányadik osztályba jársz.

Nemcsak a Pajtásból, hanem valamennyi
napi- és hetilapból is vághatsz ki BUDAPRINT emblémát
(lehet fekete alapon fehér, vagy fehér alapon fekete rajzolatú is).

BEKÜLDÉSI HATÁRIDŐ: 1978. november 23.

Azok között, akik a legtöbbet küldik be,
20 nyereményt sorsolunk ki a vállalat termékeiből.

A nyertesek nevét a Pajtásban közöljük, a nyereményeket postán küldjük el.

Figyeld a Pajtás következő számát!

A második forduló címe: MI A KÜLÖNBSÉG?

Csábít, ingerel a tiltó tábla: Idegeneknek tilos a bemenet! Csodákat gyanítunk az ajtók túlsó oldalán, amelyekből csak a szerencsés kiválasztottak részesülhetnek. Titkokat sejtünk s ezeket természetesen meg akarjuk fejteni. Rajta hát, induljunk a „titkok" nyomába!

A KULISSZÁK TITKAI

A néző, aki már hetekkel korábban — gondos megfontolás alapján — megvette színházjegyét, most izgatottan fészkelődik a zsöllyében, türelmetlenül várja a harmadik gongszót, amelyre — mintegy varázsütésre — felgördül a függöny, megkezdődik az előadás.

Nem is sejti, hogy az előadás jóval korábban kezdődött el...

Már régóta fúrja az oldalamat, hogy megtudjam: mi minden szükséges ahhoz, természetesen a rendező és a színészek munkáján kívül —, hogy egy színházi előadás sikert arasson. Nemrégiben azt tanácsolták, hogy forduljak *Bakó Jó-*

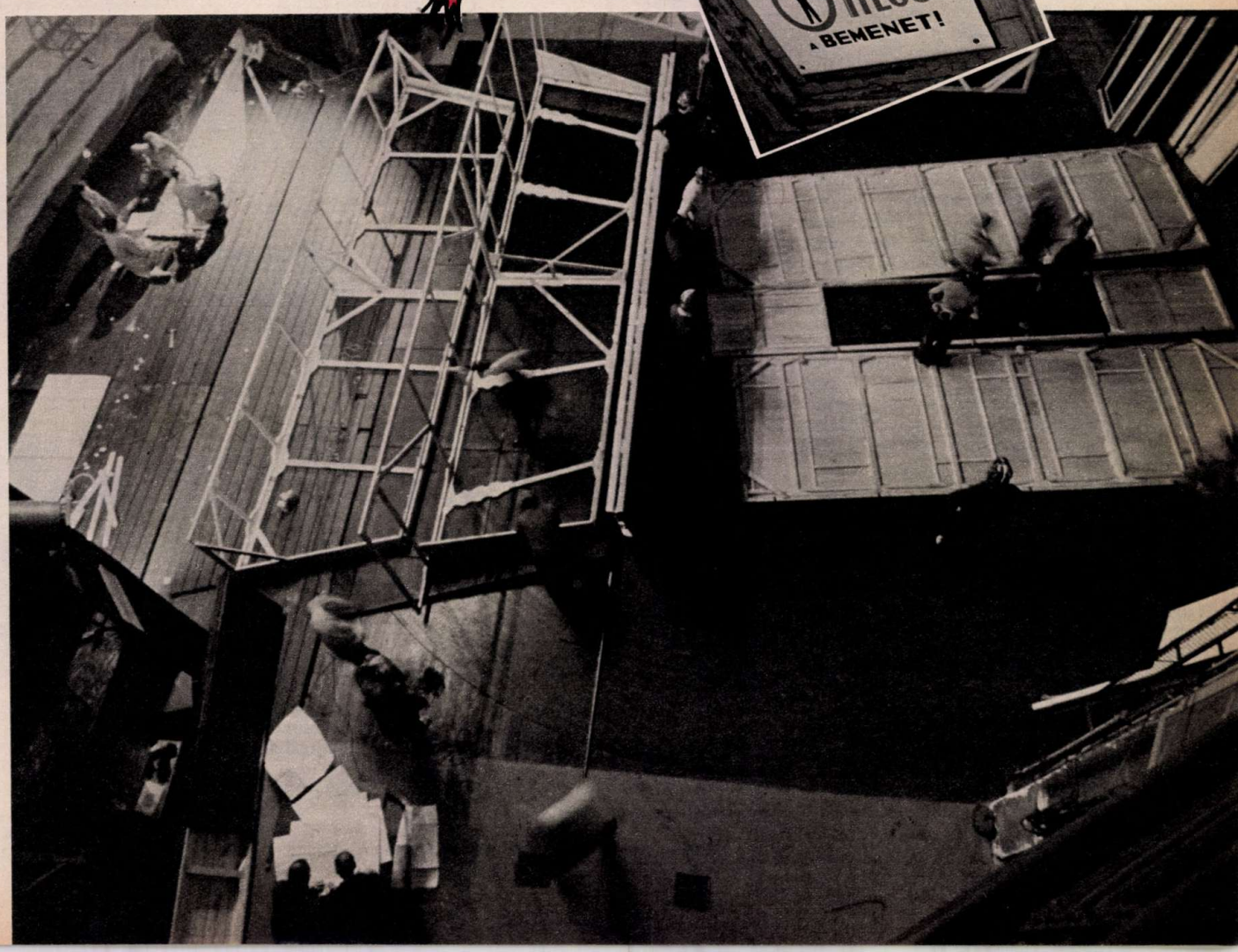

zsefhez, a Nemzeti Színház szenikusához, ő erre pontos választ ad.

— *Tulajdonképpen mivel foglalkozik egy szcenikus?* — kérdeztem, amikor végre találkoztunk.

— A világítás beprogramozásával, a díszletek, a különböző építmények megszerkesztésével, összeállításával, kezelésével. A szcenikus munkája szinte azon nyomban elkezdődik, amikor a darabot elfogadták bemutatásra. Először a díszlettervező által elképzelt díszletek építészeti-műszaki rajzát készíti el, ennek alapján látnak hozzá a díszletek megépítéséhez az asztalosok, a lakatosok. A szcenikus feladata az is, hogy az előadáshoz szükséges anyagokat beszerezze.

— *Készen vásárolják a különböző bútorokat, kellékeket, kosztümöket, vagy házilag állítják elő?*

— A Nemzeti Színház lényegében olyan, mint egy kisebb üzem. Mintegy kétszázan dolgoznak nálunk, tíznél több szakmában. Többek között van asztalos-, kárpitos-, cipész-, szabó-, fodrász, festő- és szobrászműhelyünk. Az utóbbiak például a legkülönbözőbb anyagokból készítik azokat a kisebb-nagyobb méretű figurákat, amelyeket esténként hol a főszereplő vág a falhoz, vagy az ő fejére esik.

— *Ha egy előadás lekerül a műsorról, mi a sorsa a benne szereplő bútoroknak, kosztümöknek?*

— Ezek a raktárainkba kerülnek. Több tízezer bútort, ruhát, cipőt raktározunk. Természetesen egyikről sem feledkezünk meg, az újabb darabokban ismét felhasználjuk valamennyit. Drága mulatság lenne ezeket megsemmisíteni, hiszen például egy-egy produkcióhoz átlagban több tízezer forintért csináltatunk cipőt. Elképzelhető, mekkorára rúg ez az összeg, ha kettős vagy hármas szereposztásban megy a darab, illetve ha nagy a siker és olyan sokáig marad műsoron, hogy a cipőket elnyűvik.

— *Miközben a színészek előbb a háziszínpadon, majd a nagy színpadon próbálnak, a szakmunkások elkészítik mindazt, amire az előadáson szükség van. Mennyi időt vesz ez igénybe?*

— Általában öt vagy hat hét alatt készülünk el. Ezalatt mindenki megfeszített tempóban dolgozik, reggeltől estig. Ahogy formálódik, alakul a darab, úgy változnak a rendező és a színészek igényei. Mindenki újabb és újabb megoldásokon töri a fejét. Nálunk igazán nagyszerű szakemberek dolgoznak. Asztalosaink például egy-egy hevenyészve papírra vetett vázlat alapján is pontosan elkészítik a bútorokat, az antik stílusútól a barokkon át, a modernig. Ugyanígy dolgoznak a többiek is: nagy szakértelemmel, gyorsan és pontosan! Ők is igazi „színházi emberek", akiket megfogott ennek a különös világnak varázsa, s akik tudják: gyakran rajtuk múlik az előadás zavartalan sikere.

A néző, aki felcsigázott figyelemmel tekint a színpadra, akiben az előadás viharos érzéseket kavar, akit a színészek játéka magával ragad, a darab végén fergeteges tapssal mond köszönetet a nagyszerű élményért.

Tapsol, s közben talán nem is gondol arra, hogy ebből a köszöntésből jelentős rész illeti meg az asztalosokat, a kárpitosokat, a fodrászokat, a varroda dolgozóit, az öltöztetőket és a sminkeseket, akik mind-mind nagy szakértelemmel munkálkodnak az előadás sikeréért.

A „titok" tehát nem is olyan megfejthetetlen: a sikernek — a színészek, rendezők mellett — láthatatlan főszereplői is vannak. Nevüket, arcukat, nem ismerjük, de a függöny legördültével a taps nekik is szól.

Bőcs Ferenc
Fotó: Szalay Béla

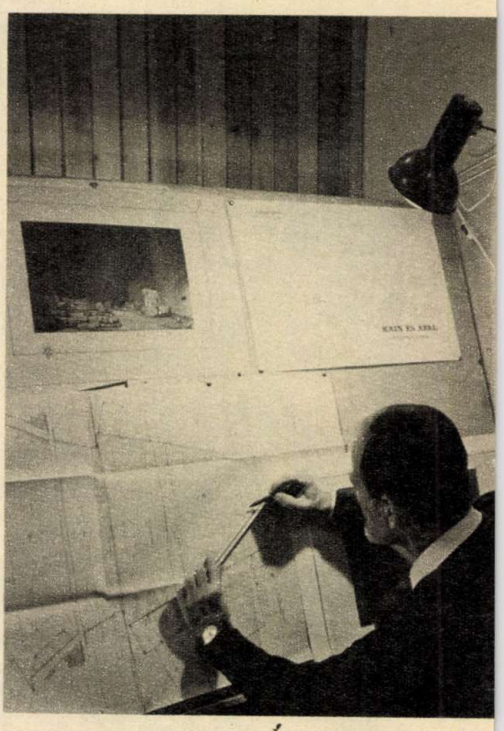

Az első lépések: az előadás előtt készül a díszletek alaprajza

A női szabóműhely dolgozói mondják: „Sok a feladat, lehetnénk többen is"

Kényes feladat
a korabeli hajviselet,
parókák elkészítése.
A színházi fodrászok
sok tapasztalattal,
gyorsan végzik munkájukat

A szobrászműhely
dolgozói közül többen
Képzőművészeti Főiskolát
végeztek. Egyaránt
otthonosak a
klasszikus és a modern
korban is

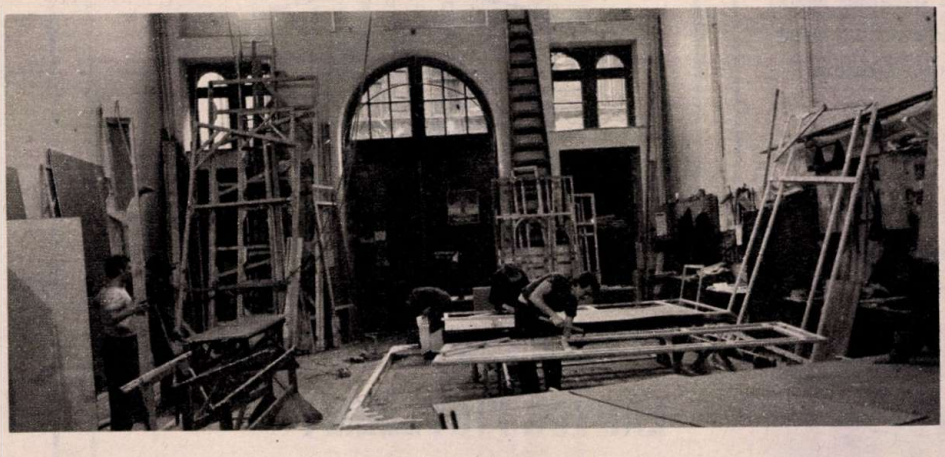

Hatalmas méretek:
az asztalosműhelyben
készülnek az óriási
háttérdíszletek

Hogy ne fázzon?
Avagy: mire jó a
szobor előadás előtt

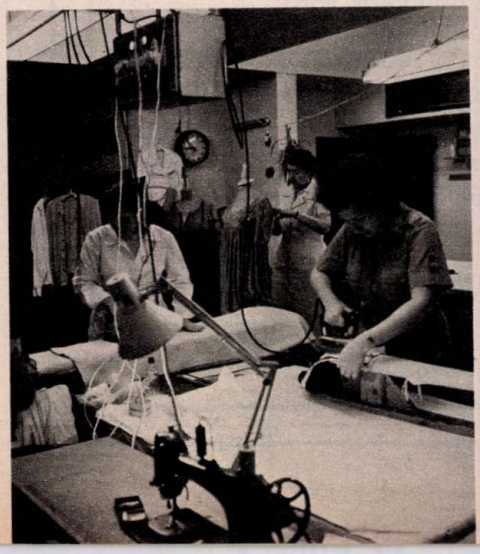

Az egykori lábbelik
elkészítéséhez
a szaktudáson kívül
fantázia is kell

FIGYELEM!

A Kispesti Textilgyár (1184 Budapest XVIII., Fáy u. 2.) az **1979/80.** tanévre felvesz: **fonó és szövőipari szakmunkástanulónak leányokat.**
A képzés időtartama: 2 év.

JUTTATÁSOK:

A tanulók havonta 410—610 Ft-ig terjedő tanulmányi ösztöndíjat és 500 Ft különélési pótlékot, valamint az érvényben levő jogszabályokban előírt juttatásokat kapják. **A felvett szakmunkástanulókat kollégiumban helyezzük el, melynek térítési díja havi 70 Ft.**

A szakmunkástanulók havi 25 forint térítés ellenében napi háromszori étkezést kapnak munkaszüneti napokon is.

Jelentkezni lehet a személyzeti oktatási osztályon személyesen vagy levél által szombat kivételével mindennap reggel 7-től du. 3 óráig.

Telefon: 273-711.

FIÚK!

Jelentkezzetek villanyszerelő tanulónak a

BUDAPESTI ELEKTROMOS MŰVEKNÉL!

Korszerűen felszerelt tanműhellyel várjuk az általános iskolát végzett és a középiskolákban érettségizett fiúkat. Képzés az iskolai végzettségnek megfelelően 3, illetve 2 év, mely idő alatt nemcsak tanulmányi ösztöndíjat, hanem havonta 250 Ft társadalmi ösztöndíjat is adunk.

VIDÉKI TANULÓINK SZÁMÁRA BENTLAKÁSOS TANULÓOTTHONI ELHELYEZÉSRŐL GONDOSKODUNK.

Budapest egyik legszebb sporttelepén sportolási, klubhelyiségünkben szórakozási lehetőség áll rendelkezésre.

Szakmunkásvizsga után kedvező kereseti lehetőséget és szociális ellátást nyújtunk.

MUNKÁSSZÁLLÓNK, BALATONI, DUNAI ÉS HEGYVIDÉKI ÜDÜLŐNK VAN.

Minden második szombat szabad!

JELENTKEZÉSETEKET VÁRJUK!

Mielőtt az iskolai továbbtanulási jelentkezési lapot kitöltitek, személyesen vagy levélben feltétlenül keressétek meg tanműhelyünket az alábbi címen:

1065 Budapest VI., Weiner Leó u. 7.
Telefon: 126-011

BUDAPESTI EL MŰ 18 93
ELEKTROMOS MŰVEK
1132. XIII. VÁCI ÚT 72-74.

ÁLTALÁNOS ISKOLÁT VÉGZETT LÁNYOK FIGYELEM!

Pályaválasztási gondotok van?

Szakmunkástanuló-képzésről gondoskodunk, képesítést adunk. Kérésetekre postafordultával ingyen megküldjük a 40 oldalas minden kérdésre választ adó fényképes tájékoztatót. Vidékieknek leányotthonban lakást adunk!

VÁRJUK LEVELEITEKET! CÍM: PFV Lőrinci Gyár (Lőrinci Fonó), **munkaügyi osztály 1183 Budapest, Gyömrői u. 85—91.**

A PEST MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

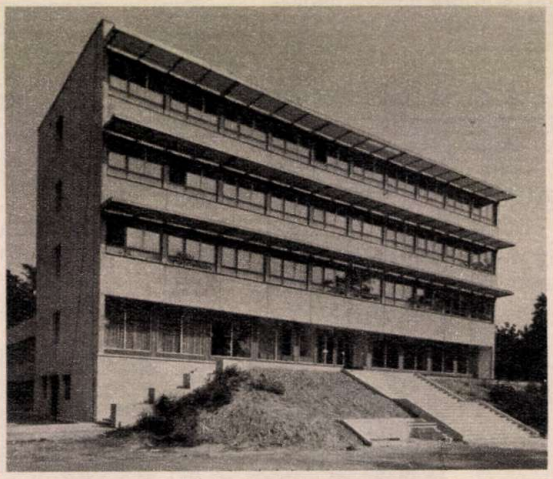

általános iskolát végzett fiúk jelentkezését várja SZAKMUNKÁSTANULÓNAK AZ 1979/80-AS TANÉVRE:

villanyszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, ácsállványozó, központifűtés-szerelő, kőműves, épületasztalos, üvegező, vasbetonkészítő, tetőfedő-szigetelő, műkőkészítő, bádogos, épületgép-szerelő, szobafestő-mázoló, tapétázó, víz- és gázvezeték-szerelő szakmákban.

Vidékiek részére kollégiumi elhelyezésről, teljes ellátásról gondoskodunk.

Jelentkezés: személyesen vagy írásban a vállalat szakoktatási osztályán.

CÍM: 1751 Budapest XXI., Kiss János altb. u. 19–21.

Megközelíthető:
a Boráros tértől gyorsvasúttal a második megálló.

VÁR A KŐBÁNYAI TEXTIL!

Általános iskolát végzett leányokat, fiúkat szakmunkástanulónak felveszünk **szövő-fonó** szakmába, 16 éves korig.

Vállalatunk korszerű gépi berendezésekkel rendelkezik (SZTB, Picanol, Saco-Lowell előfonógép, Schweiter automata keresztorsózó gép).

Tanulmányi idő 2 év.

Juttatások:

— tanulási idő alatt havonta tanulmányi eredménytől függően, 350—560 Ft ösztöndíj,
— térítés nélküli reggeli, ebéd, vacsora,
— ingyenes elhelyezés leányotthonban, illetve kollégiumban,
— térítés nélküli munkaruha,
— **II. éveseknek tanulmányi eredménytől függően nyereségrészedést fizetünk,**
— **fiú tanulóinkat szakmunkásvizsga után segédművezetői munkakörre képezzük ki,**
— továbbtanulási lehetőségről gondoskodunk üzemi szakközépiskolánkban,
— **vállalatunk termékeiből kedvezményes vásárlási lehetőség,**
— az elméleti tantárgyakban szükség esetén szakképzett pedagógusokkal segítséget nyújtunk.

Jelentkezni lehet a vállalat személyzeti és oktatási osztályán.

TEXTIL KŐBÁNYAI TEXTIL

Címünk:
KŐBÁNYAI TEXTILMŰVEK
Budapest X., Gyömrői út 84—94.
1475

PÁLYAVÁLASZTÓK!

A PNYV KELENFÖLDI TEXTILGYÁR felvesz az 1979/80-as tanévre, általános iskolát végzett fiatalokat **fonó, szövő és kötő-hurkoló** szakmunkástanulónak.

A fonó, szövő szakmában a képzési idő: 2 év, a kötő-hurkoló szakmában: 3 év.
Az ösztöndíj a tanulmányi eredménytől, évfolyamtól és szakmától függően: 150—560 Ft.

Az ösztöndíjon kívül havi 500 Ft vállalati ösztöndíjat fizetünk. (Az összes pénzbeli juttatás 650—1060 Ft.)

Ezen kívül a gyárunk mellett levő szakmunkástanuló-otthonunkban ingyenes elhelyezésről, napi háromszori étkezésről, munkaszüneti napokon is; havi 90 Ft-ért, munkaruháról, iskolaköpenyről, füzetcsomagról a gyár térítésmentesen gondoskodik. A szakmunkásvizsgát követően az üzemi szakközépiskolában vagy területi gimnáziumban, lehetőség van továbbtanulásra.

KEDVES FIATALOK!

Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban. Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Gyárunk címe: **PNYV KELENFÖLDI TEXTILGYÁR személyzeti oktatási osztály, Budapest XI., Budafoki út 111—113. Telefon: 868-955/191. mellék.**

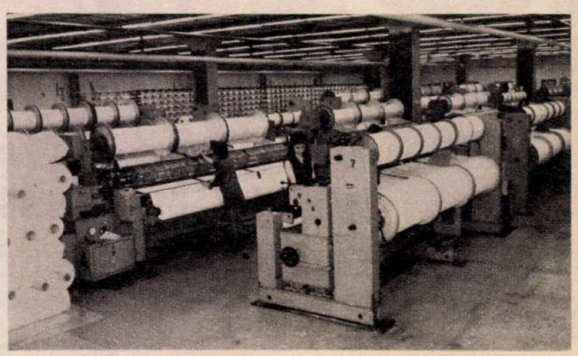

ÜGYETLEN VAGYOK!

A fiú eredetileg tigrisbukfencet akart ugrani.

Illetve... nem is annyira akart, mint amennyire kényszerítették őt a körülmények. Elvégre testnevelési órán egy nyolcadikos tanulótól joggal elvárható az ilyesmi...

A fiú tehát nekifutott. Mozgásán meglepően csekély meggyőződés látszott, érezte, hogy e pillanatban huszonnyolc kaján szempár figyeli. Az utolsó métereken az arénába induló gladiátorok elszántsága költözött az arcára, aztán...

...Aztán fáradtan és megsemmisülten ráhasalt a háromrészes ugrószekrényre. Egetverő nevetés harsant, gúnyos megjegyzések hallatszottak.

És a testnevelő tanár megismételtette vele a produkciót. Egyszer, kétszer, háromszor...

*

G. Laci semmiben sem különbözik osztálytársaitól. Szellemileg és testileg a legkevésbé sem fogyatékos. Hát akkor...?

— Azokon a napokon, amikor testnevelési óránk van, úgy megyek a suliba, mintha fogászatra mennék — mondja csendesen. — Ha csak egy mód van rá, felmentést kérek. De hát állandóan ez sem megy...

— A tigrisbukfenc miatt?

— Nemcsak azért. Nem tudok bemutatni egy vállon átfordulást a korláton, egy kézállásból fejen átfordulást a szőnyegen... meg ilyenek. A többieknek ezek a dolgok egészen természetesek. Én viszont — úgy látszik — ügyetlen vagyok.

— Hm. Így felöltözve nem látszik...

— Hááát... tulajdonképpen nem mindig voltam ilyen. Focizni, úszni, kerékpározni, pingpongozni ma is szeretek.

— Ezekhez is ügyesség kell.

— Igen... de valahogy mégis más. Ha tornára kerül a sor, teljesen gyámoltalan leszek, és előre tudom, hogy úgysem fog sikerülni. Rögtön eszembe jut a diófa, meg az, hogy a többiek megint égetni fognak.

— A diófa...?

— Igen. Régebben nagyon szerettem fára mászni, de egyszer letörött alattam az ág, és... azóta félek...

— A tanár bácsi ismeri ezt a történetet?

— Persze. De elhatározta, hogy ő majd kineveli belőlem ezt a félelmet.

*

D. Elvira külsejéről csak annyit, hogy nem kifejezetten balett-táncos alkat. Szerényen félreáll, amikor kötélmászásra kerül sor, és ezen senki sem lepődik meg.

— Nincs mit tenni — vonogatja a vállát a tanárnő. — Egyszer megpróbálta, de fél méternél nem jutott feljebb. Akkor elpityeredett, és kijelentette, hogy ő ezt akkor se fogja csinálni, ha megölöm érte...

— Többször nem is próbálkoztál? — kérdezzük Elvirától.

— Minek? Ezzel a súllyal? Még leszakadna a kötél...

— Van olyan része a test-

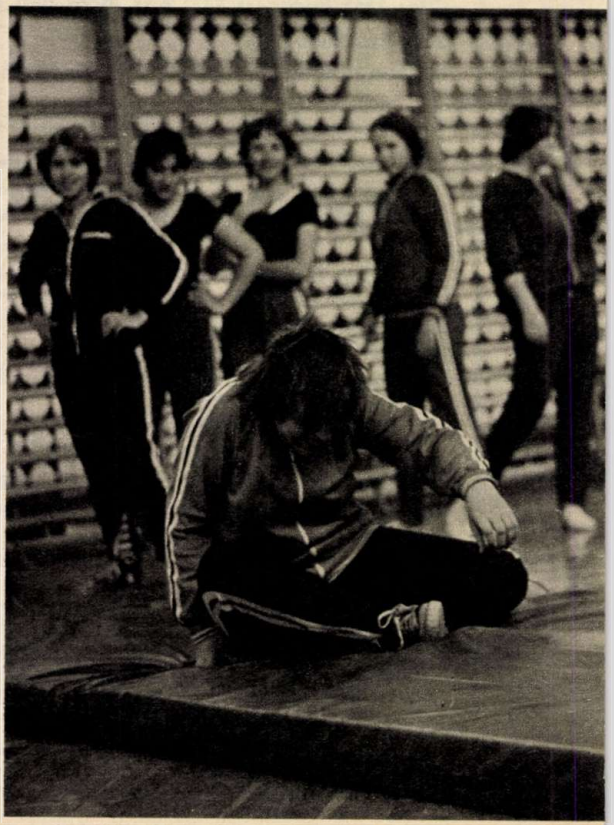

nevelési órának, amit szeretsz?

— Hát persze. Amikor vége van. Mert nem a kötélmászás az egyetlen tortúra. Jóformán semmihez sem értek abból, ami itt folyik.

— Van egy szörnyű gyanúnk... te talán nem is szeretsz mozogni!

— Nagy tévedés! Amint egy cseppnyi időm van, lemegyek a térre focizni.

— Nocsak... és mit játszol?

— Kapust.

... Nem gondolod, kedves Elvira, hogy a felesleges kilókért — amelyekből minden keserved és látszólagos ügyetlenséged fakad — talán te is felelős vagy egy cseppet?

*

N. Béla „civilben" szemléli a vidám forgatagot. Nem látszik túlságosan boldognak.

— Miért nem vetkőztél le? Beteg vagy?

— Nem, már nem. De nagyon sokáig az voltam. Most meg... fel vagyok mentve tornából.

— Mióta?

— Az idén még egyetlen testnevelési órán sem vettem részt. Pedig... nagyon hiányzik!

— Jó, de az egészség mindennél fontosabb. Az bizony nem játék.

— Persze, persze. De hát kutya bajom sincs már!

— Nézd, ha az orvosok így döntöttek...

— Anyuék döntöttek így. Az orvosok engedélyeztek volna valami könnyebb mozgást, játékot, sőt kifejezetten ajánlották. De hát anyuék hallani sem akartak róla. És ez így megy még egészen karácsonyig. Már kezdem satnya, mihaszna fráternek érezni magam. Ezeket a gyakorlatokat, amiket itt a többiek csinálnak, talán sohasem fogom megtanulni...

Anyuék aggodalma teljesen érthető. Csak kissé túlzott. Ma már a szívkórházakban is, a tüdőszanatóriumokban is az egyik legfontosabb és leghatásosabb gyógyszer a sport, a játék.

A példák természetesen nem általánosak. Két dolog azonban vitathatatlan: 1. az ügyességből nem mindenkinek jutott egyformán, és 2. akár a testnevelési órák anyaga, akár az „Edzett ifjúságért" mozgalom feladatai lehetővé teszik, hogy a kevésbé ügyes, bátortalan, netán lábadozó gyerekek is részesüljenek a sport örömeiből. A siker nemcsak az egyéni adottságoktól, hanem a kitűzött feladattól is függ.

Glatz László balatonfüredi testnevelő mondja:

— Tudomásul kell venni, hogy nem mindenki szuperklasszis. Az ilyesmire csakugyan születni kell. Viszont valami nagyszerű játékot mindenki számára ki lehet és ki is kell találni. Valami olyan tevékenységet, ami után megsimogathatja az ember az illető fejét, és azt mondhatja neki: „Szép volt, öreg!"

És akkor a testnevelési órák alól talán senki se kér felmentést...

Cser Gábor

TÖPRENGŐ

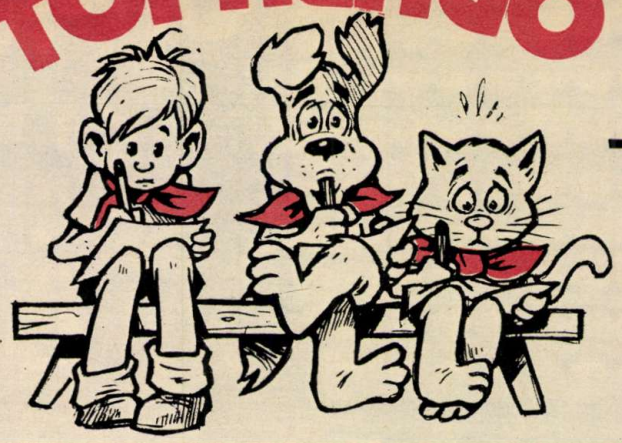

NÉGY „KÖNYVRÉSZLET” a nagyító alatt, felismered, hogy honnan valók?

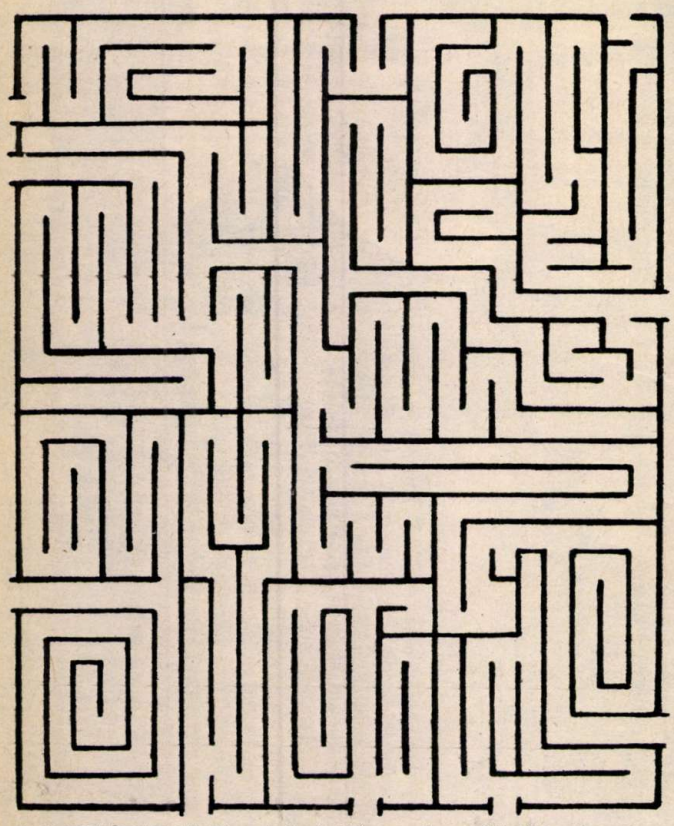

A 10 BEJÁRAT közül melyik kettő van összeköttetésben?

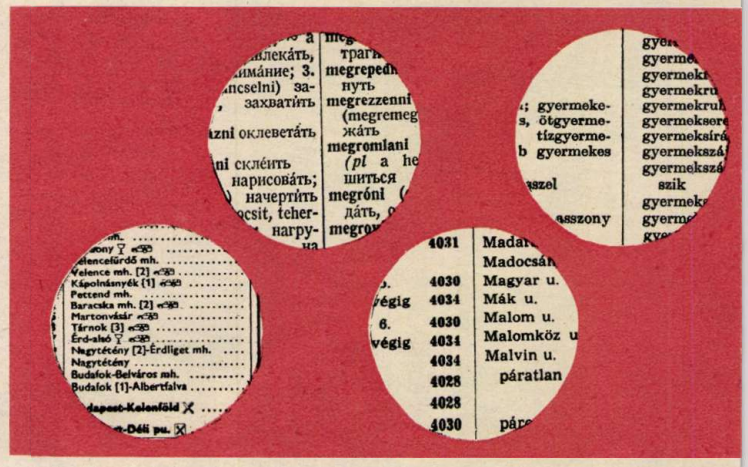

A HANGYÁK betakarítják a termést. A szövegek nem mindig kellő helyen hangzanak el. Rendezd át, hogy értelme legyen!

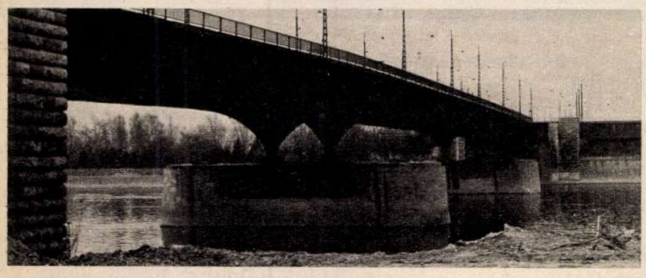

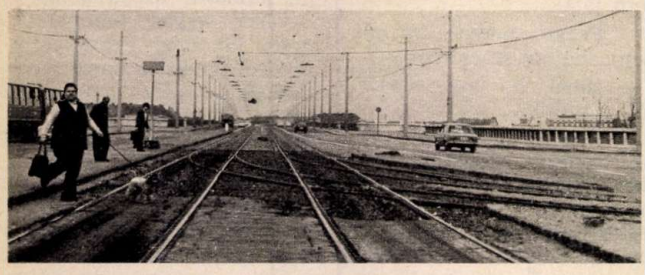

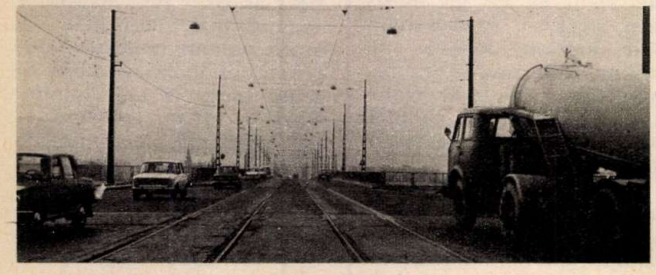

A HÁROM FOTÓ közül kettő összefügg egymással. Melyik és miért?

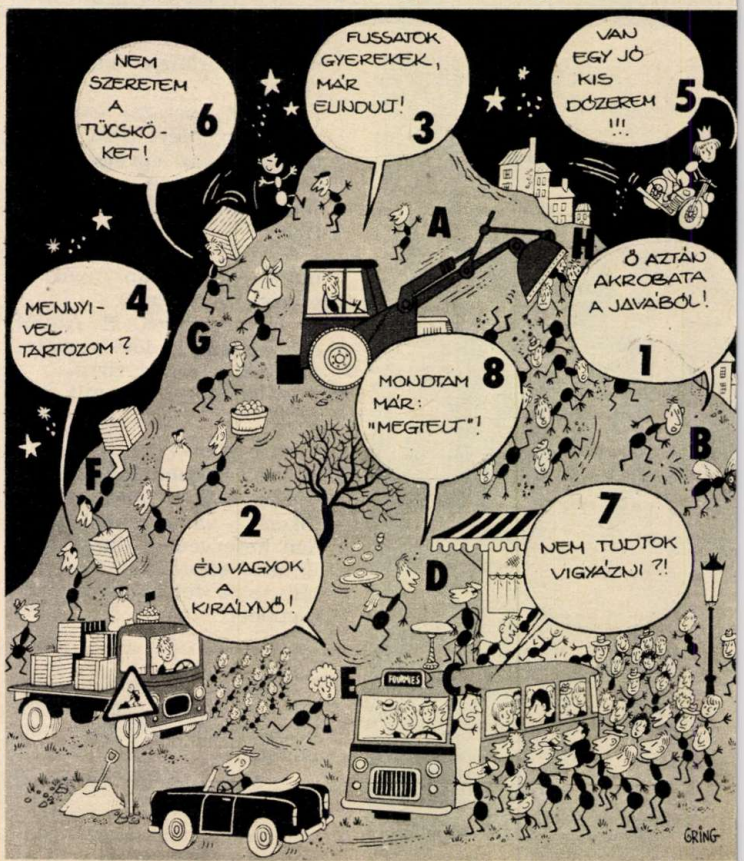

A rejtvények megfejtését postai levelezőlapon küldd be! Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson.

Beküldési határidő: november 23.

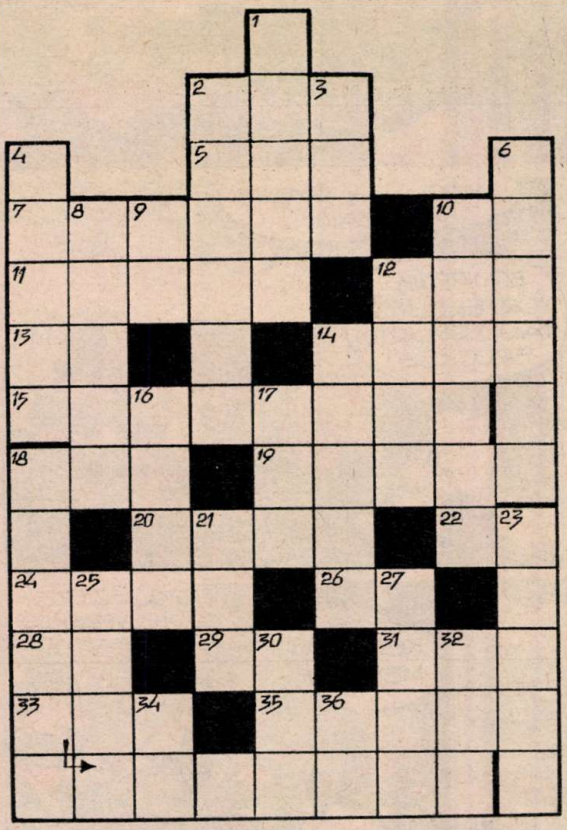

LOMONOSZOV

Korának sokoldalú tudósa 1711. november 19-én született. Életéből és sokoldalúságából rejtvényünk fő soraiban adunk egy kis ízelítőt.

VÍZSZINTES: 2. Csapadék. 5. Hasadék, népi kifejezéssel. **7. Ennek a tengernek a partján levő kis falucskában született.** 10. Kicsinyítő képző. 11. Két azonos nevű magyar festő, apa és fia (Károly). 12. MUS. 13. Európai nemzet. 14. A leszerelési konferenciák nevének rövidítése. **15. A legmagasabb fokú iskolák egyike. Lomonoszov elhagyva szülőfaluját a moszkvaiba kért és kapott felvételt.** 18. Olaj angolul. 19. Ez után kutattak hajdanában a kalózok. 20. Kikötőváros a hasonnevű öböl partján, a Vörös-tenger déli részén. 22. Saját kezűleg. 24. Női név. 26. Egymást követő betűk. 28. Fordított kötőszó. 29. A pincébe. 31. Nem mozog. 33. Sziget páros betűi. 35. A földre dob.

FÜGGŐLEGES: 1. Lócsemete. 2. Nem tud tovább menni. 3. Kérdés személyre. **4. Tudományág, Lomonoszov ennek is élvonalbeli tudósa. 6. A képzőművészet egyik ágának művelése, amelyben szintén jelentős volt.** 8. Az ilyen fény a pólusokon látható. 9. Zéró egynemű betűi. 10. Szűknyakú, lapos, kerek folyadéktartó. 12. A Majna német neve. 14. Arckikészítés, főleg színpadra, filmhez. 16. Lótenyésztéséről nevezetes helység. 17. Dísze. **18. Ennek ő a megalkotója.** 21. Ének. **23. Poéta,** nevét elsődlegesen ezzel kapcsolatban ismerik világszerte. 25. Szemtelen rovar. 27. A vulkán terméke. 30. Meggyőződés. 32. Ipari növény. 34. Személyes névmás. 36. Idegen kötőszó.

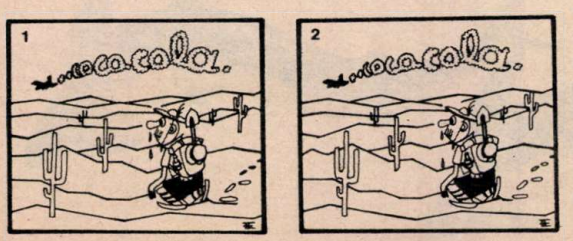

HÁNY KÜLÖNBSÉG van a két kép között?

A magyar posta a prágai nemzetközi bélyegkiállítás alkalmából Prága '78 elnevezésű, három darab 3,– Ft-os és három darab 9,– Ft-os kisívet bocsátott forgalomba. „Fantasztikumok az űrhajózásban" elnevezésű sorozat folytatásaként blokk jelent meg 20,– Ft-os névértékkel Verne Gyula születésének 150. évfordulójára. Az „Események – évfordulók 1978" sorozatban a Béke és szocializmus c. folyóirat megalapításának 20. évfordulójára készült 1,– Ft névértékű bélyeg.

*

E rovat alatt három évtizeden keresztül ezt a nevet látta a Pajtás olvasója: dr. LÉGRÁDI DEZSŐ. Szomorú a szívünk, amiért ezt kell leírnunk: Dezső bácsi nem hoz többé bélyeget, nem ír több ismertetőt, nem válaszol a beküldött kérdésekre, nem ad hasznos tanácsokat a kezdő bélyeggyűjtőknek. Fájó érzéssel tudatjuk minden kedves olvasónkkal: Dezső bácsi meghalt. Nagyon szerettük őt, hiszen három évtized ezernyi öröme, gondja, baja fűzött össze bennünket. Ezután nem lesz köztünk, de amikor összeállítjuk a „Bélyeggyűjtés"-t, azt mondjuk továbbra is, hogy Dezső bácsi rovata. Mert ő az emlékezetünkben továbbra is élni fog.

BÉLYEG-GYŰJTÉS

BÉLYEGREJTVÉNY: Az agrártudománnyal kapcsolatban mikor és milyen bélyeg jelent meg Magyarországon?

MEGFEJTÉSEK A 31. SZÁMBÓL

Keresztrejtvény: Kőszeg, Szeged, beszeg, keszeg, sziszeg, szeglet. **Két fotó:** körömreszelő, aranylánc. **Múltszázadi:** Jedlik Ányos, Irinyi János, Vásárhelyi Pál. **Balról—jobbra:** 12 változtatás. **Céltábla:** $2 \times 16 + 4 \times 17 = 100$. **Takargatni:** 2—8—14—15—18.

28. SZÁM NYERTESEI

Könyvutalványt kapnak: Gángó Éva, Geisz Mónika, Mészáros László, Szegedi Julianna, Budapest; Duró Tamás, Rátonyi Árpád, Debrecen; Bartha Katalin, Szentes; Bánfi Zsuzsa, Dunaharaszti; Busi János, Hajdúszoboszló; Csura Edit, Miskolc; Karácsonyi Péter, Nagymaros; Hunyadi Zsuzsanna, Szeged; Lukács Ildi, Dombóvár; Németh István, Lovasberény; Novodonszki Zsolt, Hódmezővásárhely; Mészáros Ilona, Perkupa; Orlik Katalin, Csemő, Ökrös Imre, Makó; Rácz Edit, Gyula; Tóth Tibor, Hegyeshalom.

Placid és Muzo

MUZÓ BÁCSI, TIB NEM AKAR VELÜNK JÁTSZANI !!!

!?

HA NEM AKAR, HÁT NEM AKAR!

VISZONT TIB SZORGALMASAN TANUL!

AZONNAL GYERE JÁTSZANI!

EGYIPTOM TÖRTÉNELMÉT TANULOM. IRTÓ ÉRDEKES!

© Ed. VAILLANT 1662

VEREKEDNI AKARTATOK?

PAF!

AZT HISZI, HOGY MEGIJEDTÜNK TŐLE?

KÉRTEK MÉG?

IGEN! SZERETTÜNK VEREKEDNI

VEGYETEK ELŐBB JZSÚDÓLECKÉT, MAFLÁK..!

PAF!

PUF!

Hi, hi!

ÉPPEN A MÚMIÁKRÓL OLVASTAM!

MI VAGYUNK AZ ILLUSZTRÁCIÓ A KÖNYVEDHEZ!?

PETTYESEK! Ez a két csodálatos hal majdhogynem egyforma. Ha figyelmesen megnézed, hét különbséget fedezhetsz fel. Melyek azok?

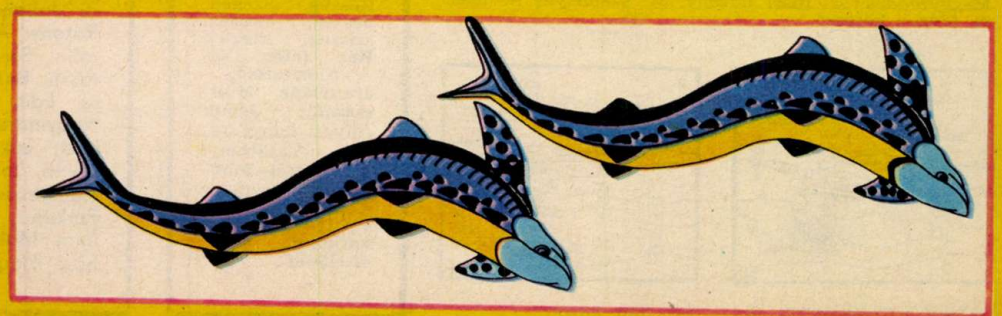

A MI VILÁGUNKÉRT

Névadónk tiszteletére

„A mi világunkért" mozgalom egyik rendezvénye lesz csapatunkban a névadó hónapja. Csapatunk Táncsics Mihály nevét viseli. Elhatároztuk, hogy Táncsics Mihály születésének évfordulójára kiállítást rendezünk. Láttuk a televízióban Őrsi Ferenc drámáját, amely Táncsicsról és főleg feleségéről, Terézről szól. Izgalmas és szép volt ez a mű. Levelet írunk Őrsi Feri bácsinak, hiszen bizonyára sok olyan érdekességre bukkant a forrásmunkák felkutatása közben, amelyeket mi is felhasználhatunk.

Kecskés Ildikó
szakköri titkár,
Veszprém

Fogadalmat tettünk

A mi csapatunknál már hagyomány: az úttörőtanács tagjai ünnepélyes fogadalmat tesznek, hogy minden erejükkel, tudásukkal erősítik a csapatközösséget. Az idén én is boldogan vittem haza a fogadalmi emléklapot, amelyen névadónk, Gárdonyi Géza arcképe és a fogadalom szövege áll.

Molnár Diana, Eger

Sportpályát építettünk

A sportpálya építését már elég régen elkezdtük. Nevelőinkkel együtt dolgozunk. A pálya már kész, de még bőven lesz munkánk, hiszen a tereprendezés hátra van. Büszkék vagyunk arra, hogy mi is tehettünk valamit a mi világunkért.

Borbély Beáta,
Győrszemere

Kiflit árusítunk

Reggel hétkor már az iskolában vagyunk, átvisszük az üres ládákat a boltba, majd hamarosan kaláccsal és kiflivel megrakodva térünk vissza. Külön elviszszük a tízórait a kicsiknek is a másik iskolaépületbe.

Török Terézia,
Békéssámson

Elmentünk az öregekhez

Gyakran járunk a falunkkal szomszédos Táplánpusztán, ahol az öregek szociális otthona van. Legutóbb az öregek napján jártunk ott. A tanácselnökünk, a Húsipari Vállalat igazgatója és több más felnőtt mellett kicsit izgultunk, de énekkarunk és citera szakkörünk kitett magáért.

Csordás Katalin,
Töltéstava

A könyvtárban

Községi könyvtárunkba rendszeresen eljárunk, de nemcsak olvasni, hanem segíteni is. Egyre több kisdobos és úttörő jár ide, sőt a honismereti szakkör is itt tartja foglalkozásainak a java részét. Úgy érezzük, részünk van abban, hogy az olvasók száma egyre nő.

Borbély Beáta,
Győrszemere

Jól kezdődött

Őrsünkből Cserháti Gabriella megyei második helyezést ért el, a Gyermekek a közlekedésben című pályázaton. Minket pedig felkértek, hogy állítsunk össze műsort szovjet vendégeinknek. Orosz és magyar népdalokat, táncokat adtunk elő. Dicséretet és sok-sok jelvényt kaptunk.

Szecskó Katalin,
Eger

Szüret itt — szüret ott

HÁROM HÁRMAS

Minden jól kezdődött, a nap „hét ágra" sütött, mi frissek voltunk.

Az egész nyolcadik osztály boldogan mosolygott, amikor rekordunkat, a három hármast bejelentették. A Lenin Tsz brigádvezetője azt mondta, hogy a 333 láda alma „betakarítása" középiskolásoknak vagy szakmunkásoknak is dicséretére válna.

A hatodikosok a szőlősorok közt kergetőztek. No nem egymással, hanem a seregélyeket hessegették vidám vödörcsörömpöléssel és „Puttonyos! Puttonyos!" — kiáltásokkal. Igaz kezdetben utánozták is a seregélyeket: minden fürtbe belecsíptek, de ettől még nem lett kevesebb a must.

Bozó Edit és Bozó László
Mindszent

SZILVA A FÁRÓL

A Vaskúti Állami Gazdaságban tíz napig szedtük a szilvát. Rekedtre énekeltük magunkat. „Hull a szilva a fáról." A szilva türelmes volt és nem hullott le. Létrán kellett utánamenni. Csuda jó volt!

Juhász Tibor, Központi Iskola,
Baja

CHAPLIN UTÁN SZABADON

Egyik hétfőn reggel ballagtam az iskolába. Látom ám, hogy mindenki szalad hazafelé. — Mennyi a feledékeny gyerek! — gondoltam magamban. — Ezek mind otthon hagytak valamit?

Aztán hamarosan én is rohantam haza vödörért, mert sürgős meghívást kaptunk a paprikaföldekre.

Barátnőmmel, Takács Judittal az első nap tizenhárom, a második nap huszonhárom, a harmadik nap harminchárom láda paprikát szedtünk, de már akkor olyan gyorsan pergettük a vödrökbe a paprikát, mintha Chaplin-film szereplői lennénk. Jutkával mindenáron meg akartuk előzni a többieket. Bár sajgott a derekunk, de micsoda nagyszerű érzés volt elsőnek lenni!

Somogyi Gyöngyi,
Hajdúnánás

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes
FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
Dr. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal:
Budapest, Révay u. 16. 1965
Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj:
Egész évre 72 Ft
I. félévre 40 Ft
II. félévre 32 Ft

78.3220 Athenaeum Nyomda
Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
SOPRONI BÉLA vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő:
SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAI JÁNOS

Tördelőszerkesztő:
PORKOLÁB CSABA

AZ INDIÁN DOSSZIÉ 8

ITTÁL MA TEJET

78/34

XXXIII. ÉVF. • 1978. NOV. 23. • ÁRA: 2,– Ft

PAJTÁS

RIPORTUNK
A 4–6. OLDALAKON
FOTÓ: GÁMÁN GÁBOR

MINDEN NAP ÚJBÓL

BUKÓ NIKOLETT

FUCHS ANIKÓ

HORVÁTH ILDIKÓ

KOCSIS CSABA

Hatvan évvel ezelőtt 1918. november 24-én megalakult a KMP, a Kommunisták Magyarországi Pártja. Miért ünnep számunkra ez a nap? Mert a kommunisták régen is, ma is példaképek

— Amikor kicsi voltam, verseket tanultunk Leninről, az óvónéni fényképet mutatott, mesélt is róla, aztán pár nap múlva megkérdezte: „no, ki ez itt a képen?". És akkor én azt mondtam Leninre, hogy ő a nagypapa, aki bátor, jókedvű, okos, jószívű, mert mindent ad nekem... Később, az iskolában már azt is megtanultam, hogy Lenin kommunista volt, másokért élni, küzdeni tudó ember.

Az óvodáskor elmúlt régen, Fuchs Anikó, a budapesti XIII. kerületi 5477-es számú Sallai Imre Úttörőcsapat egyik rajtitkára. Vele és hetedikes társaival, Bukó Nikolettel, Kocsis Csabával és Horváth Ildikóval a pártról, a kommunistákról beszélgetünk.

— A mi rajunk a hatodikosoknak készít műsort a pártról — mondja Csaba. — Én írom az összekötő szöveget. Izgalmas történeteket olvastam bátor, merész, öntudatos emberekről, a kommunistákról.

— Mit jelent az, hogy öntudatos?

— Az öntudatos ember tudja — anélkül, hogy meggyőzné valaki —, milyen célért küzd, mi az a nagy tét, amelyért mindennap, újból és újból képes harcra kelni.

— Tudod, hogy a KMP megalapítói miért harcoltak?

Nikolett válaszol:

— Hogy hazánkban is — amelyet a koldusok országának neveztek —, úgy, mint Oroszországban, megteremtsék a munkások államát.

— Miért fontos a munkáshatalom?

— Az apuval beszélgettünk róla, hogy minden országban a munkások, parasztok teremtik meg mindazt, amiből élünk. A tőkés társadalomban pedig elveszik a dolgozóktól a megtermelt javak nagy részét azok, akik nem is dolgoznak. Maguknak építettek palotákat, akik pedig dolgoztak, csaknem éhen haltak. Hát ezért volt olyan nagy célkitűzése a KMP-nek, hogy a munkásokat segítse hatalomra.

— És amikor hatalomra segítette, akkor mi volt a dolga?

Vita kerekedik, hogy befejeződött-e a forradalom, ha munkások kezébe került a hatalom. Közös nevezőre jutunk: nem, nem fejeződött be, csak győzedelmeskedett. A harcot folytatni kell, és ezt a harcot is a kommunisták pártja vezeti.

— Vigyázni kell, mert a régi rendszer uralkodói szeretnék visszakaparintani a hatalmukat. Tanultuk, hogy sokszor bizony véres küzdelmekben vették el a néptől a megszerzett jogokat.

Ildikó szavai után megint egy kis vita következik, Csaba a kommunista mozgalom mártírjait említi, hogy nincsenek bátrabb emberek azoknál, akik másokért, a munkások, a nép jövőjéért az életüket adták. Nem is vita ez, inkább bizonyítása annak, hogy milyenek a párt céljai, milyen emberek a párt tagjai. Sallai Imréről beszélnek, iskolájuk, csapatuk névadójáról. Mindent tudnak róla.

— Azt csodálom legjobban — mondja Csaba —, hogy amikor már tudta, hogy kivégzik őt Fürst Sándorral együtt, akkor is képes volt vigasztaló szavakat mondani, másokat bátorítani. Pedig biztosan félt a haláltól, biztos, hogy élni, dolgozni szeretett volna. Szerintem a hősök legnagyobb tetteiben a félelem, meg a bátorság ötvöződik.

— És ma, amikor nem kell félni, hogyan legyen bátor az ember?

— Apu mindig beszél a párttaggyűlésükről, ki mit mondott. Azt gondolom, aki nyíltan, őszintén szól, elmondja, hogy mi nem tetszik, hol lát valami nagy hibát — az bátor ember. Bírál, mert jót akar, és tettekkel is bizonyít. Békeidőben se könnyű a kommunisták feladata. Hibákat is elkövetnek, pedig minden gondolatukkal, tettükkel azt szeretnék, hogy sok-sok ember, a nép érdekében cselekedjenek. Az apukám is kommunista ember, a munkában számítanak rá, mert becsületes is, szorgalmas is. És vidám, és nagyon szereti a barátait, meg a munkatársait. Abból tudom, ahogyan mesél róluk.

— Ha a pártról beszélünk, fontos az, hogy milyen az egyes ember?

— Hát persze! — vágja rá Ildi. — A legkisebb cselekvő sejt, vagy hogy is nevezzem, éppen az egyes ember.

— Összekovácsolni a sokféleképpen gondolkodó, de egyet akaró embert, ez is a párt feladata, és ez nem könnyű feladat, tudom, mert én rajtitkár vagyok, és a magam területén én is ezen dolgozgatok — toldja meg Ildi szavait Anikó. — Az én apukám is párttag, múltkor nem tudott elmenni a taggyűlésre, napokig lelkiismeret-furdalása volt. Szereti megtartani az adott szavát.

Azokról beszélgettünk még, akiket a kommunisták vagy a munkástömegek vezetőknek választanak. Akik a mi társadalmunkban bármelyik miniszteri székben ülnek, bármilyen funkciót is töltenek be — nem uralkodók. Csak képviselők, csak a nagy tömegek, a nép alkalmazottai. Megválasztották, ha úgy tetszik, kijelölték őket a feladatok elvégzésére. Velük együtt cselekszik mindenki. A gyerekek is a maguk posztján, a maguk módján, szorgalmas tanulással, munkával.

Értelmes küzdelem ez, hiszen a pártnak ma is az a célja, amiért annak idején létrejött. Megteremteni azt a társadalmat, amelyben minden ember elégedett, boldog lehet.

Szigeti Piroska

SZAMUELY T.
SALLAI I.
RÓZSA F.
KILIÁN GY.

Hazánkban egy ember százötven liter tejet fogyaszt évente. Ez a mennyiség csupán fele annak, ami a korszerű táplálkozáshoz, az egészséges élethez szükséges.

Melyiket válasszam...?

ITTÁL

Pécsett, az Őz utcai iskolában rendezett kiállítás anyaga az utolsó cseppig elfogyott!...

A pesti utcán megkérdeztem néhány gyerektől, hogy mit reggelizett?

— Tejet — válaszolta Cseresznyés Isaci, a Szemere utcai iskola hatodikos tanulója.

— Az én fejadagom három bögre tej — felelte Pákozdi Jóska, a Sütő utcai iskola hetedikese, aki a beteg Mag Mariannt kísérte haza az iskolából.

— Nekem anyu karamellt készített — újságolta egy másodikos kislány.

Vidéken is érdeklődtem.

— Két tükörtojást, egy zsemlét, egy bögre teát reggeliztem — mondta Surján Lajcsi, a tahitótfalui iskola hatodikosa.

— Kakaót és párizsis kenyeret ettem — felelte Papp Tibi, a dunaújvárosi Barátság úti iskola negyedikes tanulója.

— Én bablevest — válaszolta a baracs-templomosi iskola hatodikosa, Csavajda György.

A megszólított kilencvenkét gyerek közül negyvenkilencen rendszeresen, huszonöten alkalmanként, tizennyolcan pedig egyáltalában nem isznak tejet vagy kakaót, az uzsonnára kapott pénzt inkább nyalánkságra, cukorkára költik.

Baracs-Templomoson, ahova a gyerekek távolabb-

Jó reggelt, itt a tej!

A tej is, fél egészség!

A testet is táplálni kell

MA TEJET?

ról járnak iskolába, tizenegyen semmit sem reggeliztek otthon. Ha nem lennének iskolatej-előfizetők, akkor éhesen kellett volna végigülni az órákat. Üres gyomorral a tanulás pedig csak „félgőzzel" megy.

AHOL NEM KELL

Minden tanév elején plakátok, újsághirdetések százai reklámozzák az iskolatejet. A tejipar ígéri, hogy „házhoz", valósággal a gyerekek szájához viszi az uzsonnát. Vajon, élnek-e a felkínált lehetőséggel?

A soroksári Zalka Máté Általános Iskola hétszáz tanulója közül kétszázötvenen, a budafoki Dévény utcai iskola háromszázhét tanulója közül százan, az újpesti Mautner Sándor utcai iskola négyszázötvenöt tanulója közül háromszázan fizetnek be tejre. A VII. kerületi Dob utcai iskolában Nagy József igazgató arról panaszkodott, hogy ők is megrendelték a tejet, de a szervezőn kívül eddig még mást nem láttak.

— A megrendelőlap elküldésével lehet baj. Ha megkapjuk, azonnal poharaztatjuk a kívánt mennyiséget — mondta Balogh János, a Tejipari Vállalatok Trösztje kereskedelmi osztályának vezetője, az iskolatej-akció fő irányítója. — Bár csak ilyen gyorsan orvosolható gondjaink, bajaink lennének! A listánkon szereplő négyezer-ötszázegy általános és középiskolából csak kétezer-háromszázhetvenötnek a címe mellé tehetjük a jelzést, hogy iskolatejet kérnek.

Az iskolatejről beszélgettem Ferenczi Györggyel, a Gyermekélelmezési Vállalat igazgatóhelyettesével is. A vállalat állandó kapcsolatban van a budapesti iskolákkal, a fővárosban tíz éve ők szállítják az iskolatejet is.

— Tanév elején felkerestünk minden budapesti iskolát, de a háromszázból mindössze száznegyven kötött velünk szerződést. A vezetők helyhiányra, munkaerőhiányra és arra hivatkoztak, hogy a gyerekek bepiszkítják a folyosókat, tantermeket. Leöntik tejjel, kakaóval a falakat, szétdobálják a műanyag poharakat.

— Valóban így van?

— Nem tudom, mert e véleményeket elsősorban azokon a helyeken hangoztatják, ahol évek óta nem kérik a tejet. Hihetetlennek tűnik, pedig az, hogy az I. kerület egyetlen iskolájából sem kaptunk rendelést. Az V. kerületben is csak az Irányi utcai iskola tanulói jutnak tejtermékhez, mert ott saját büfénk van.

A TÖBBSÉG VÁLASZA

Az idén a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság is országos vizsgálatot tartott tejügyben. Megállapította, hogy tejtermelésünk elérte az 1980-ra tervezett mennyiséget. A feldolgozóipar, a kereskedelem, a fogyasztás viszont egy helyben topog.

A bizottság munkatársai megkérdeztek négyezer-ötszáz gyereket is. A többség azt válaszolta, hogy szereti a tejet, és örülne annak, ha tízpercekben nem kellene kifutkározni az iskolából, sorban állni a boltban, hanem helyben vásárolhatnák meg az uzsonnát. Kilencszázan inkább a húsra, az édességre szavaztak.

— A vizsgálatot azért terjesztettük ki az iskolákra, mert meggyőződésünk, hogy az ifjúkori szokások végigkísérik az embert egész életén. Aki az iskolában megtanul helyesen és kulturáltan táplálkozni, felnőtt korában sem hagyja ki étrendjéből — magyarázta Kónya Ferenc, a bizottság

Munkában a dunaújvárosi „tejbrigád"

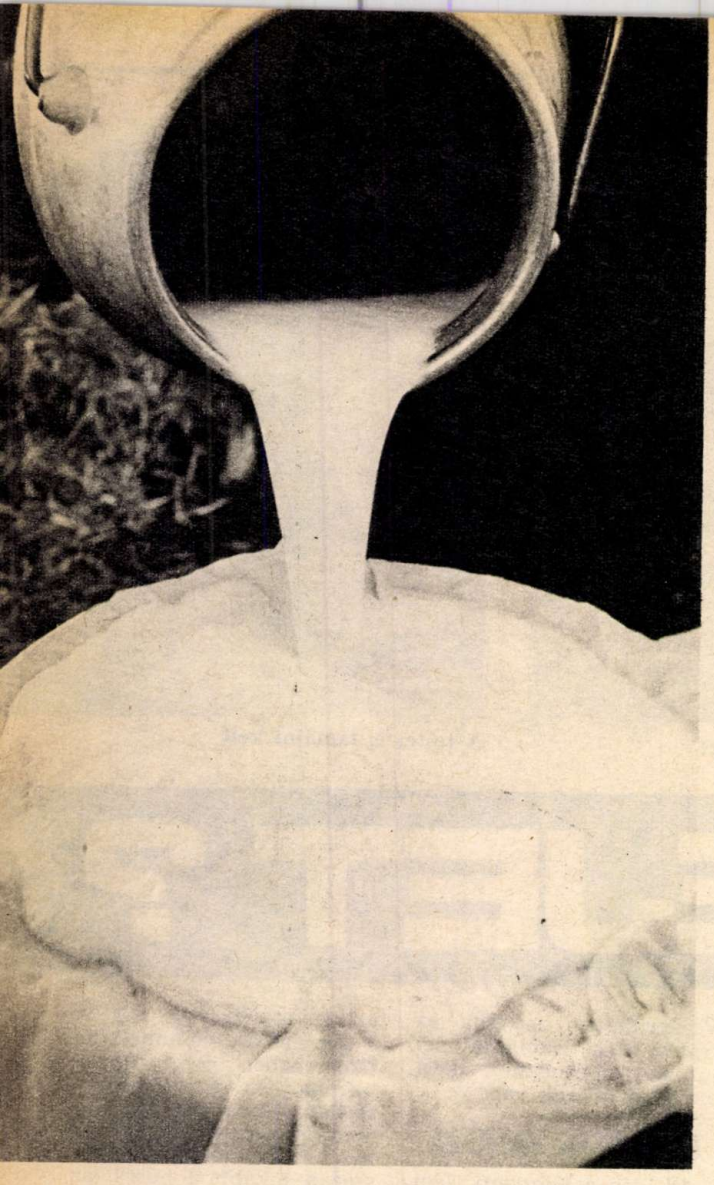

Szűrik, tisztítják, pasztörizálják a tejet, mielőtt az iskolába kerül

A gondatlanság „sérültjei". Szállítás közben sajnos sok pohár tönkremegy

ITTÁL MA TEJET?

tanácsosa, gazdasági szakértője.

Kiderült, hogy még a napközik konyháin sem törődnek eléggé a gyerekek helyes táplálkozásával. A felhasznált anyagoknak csupán tíz százaléka tejtermék.

— Tudjuk, hogy a pedagógusok nagyon elfoglalt emberek. Nem lehet őket még a tejárusítás ügyesbajos dolgaival is terhelni, de közreműködésük, pártfogásuk nélkül hiába minden.

KÓSTOLD MEG A JOGHURT TORTÁT!

A dunaújvárosi Barátság úti iskolában az egyik sportrendezvényre édesség és coca-cola helyett tejet rendeltek. Nagy sikere volt.

Parrag József igazgató egyébként már a tanév elején levélben fordult a szülőkhöz, tájékoztatta őket, hogyan juthatnak gyermekeik olcsón uzsonnához. És hogy a nevelőket mentesítse, a szomszédban levő ABC-bolttal kötött szerződést. Csengetés előtt az elárusítók kézikocsival hozzák az ízletes inni- és ennivalót, az osztályfelelősök osztják szét az előfizetőknek. A tejivók mindannyian egy-egy jelvényt kaptak a tejipari vállalattól.

A pécsi Őz utcai iskola vezetői pedig egy szép kis boltot építettek az alagsorba. Vezetését az egyik szülőre, a Csizmadia gyerekek édesanyjára bízták. A tanulók bérletet válthatnak nála, s akkor is reggelizhetnek, ha éppen üres a zsebük.

A Pécsi Tejipari Vállalat jóvoltából kóstolóval egybekötött kiállítást rendeztek. A tanulók megízlelhették a finom sajtokat, krémtúrókat, a csokoládéitalokat.

Ötvenhat „tejes" receptet tartalmazó könyvecskét kaptak ajándékba. Az újdonságnak számító joghurttorta receptjét velem is felíratták: „Joghurtot, kétszeres mennyiségű cukrot és hat joghurtospohár lisztet habosra keverünk. Beledolgozunk másfél csomag sütőport, egy csomag vaníliás cukrot, és még két pohár joghurtot. Három tojás sárgáját, a három tojás fehérjének keményre vert habját, és tíz deka mazsolát teszünk hozzá. A masszát tortaformába öntjük, és egy óra hosszáig sütjük."

HOGY IZMOSODJUNK

— A tejben együtt van minden tápanyag, vitamin, ami az emberi szervezet számára szükséges — mondta dr. Katona Edit, az Országos Egészségnevelési Intézet osztályvezetője, aki vastag dossziéba gyűjt összsze minden olyan tanulmányt, megfigyelést, amely a tejjel foglalkozik. — A tejivó gyerekek szervezete ellenállóbb a betegségekkel szemben. Csontjuk, izmuk erősebb, gyorsabban érik el a kívánt testmagasságot. Szellemileg frissebbek, könnyebben tanulnak.

Egészségünk múlik tehát azon, hogy isszuk vagy nem isszuk a tejet.

Az iskolatej ügye a mi ügyünk is.

Faragó György
Fotó: Gámán Gábor

Mi már az 1980-as tervünket is teljesítettük! Most rajtatok a sor. Egészségetekre...!

ZSIBONGÓ

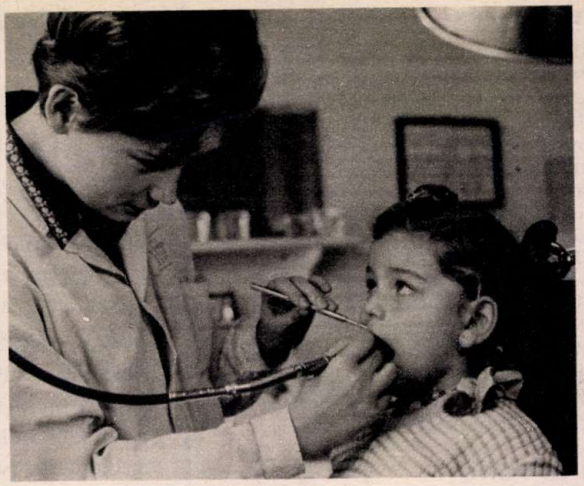

Fogászati hónap

Az immár tizedik alkalommal megrendezett fogászati hónap keretében mindenütt sok szó esett a gyermekfogászat jelenlegi helyzetéről, gondjairól. Napjainkban a fogszuvasodás már-már népbetegségnek számít. Száz évvel ezelőtt még alig fordult elő a kicsiknél, ma viszont a hároméves gyerekeknek csaknem a fele, az általános iskolásoknak pedig 90 százaléka szenved e kellemetlen, és veszélyes következményekkel is járó betegségtől. Igaz, a gyermekfogászati ellátás az utóbbi években javult, de bőven van még tennivaló, főleg a megelőzésben. A korszerű, fehérjedús étrend kialakításával és minél több rágással csökkenthető a fogszuvasodás veszélye. No meg a fogkefe, fogkrém használatával is. Érdemes felfigyelni egy adatra: hazánk fogkrémfelhasználása 30—35 százalékkal marad el a fejlett országoké mögött.

Pilletáska!

Újfajta műbőr gyártását kezdték meg a győri Graboplast Pamutszövő- és Műbőrgyárban. Nagy előnye, hogy könnyű, s a hírek szerint a belőle készült bőrönd egy kilóval kevesebbet nyom, mint a korábbi változatok. Bőrszerűen lágy, kopásálló és a szakítószilárdsága is kitűnő. Év végéig 20 ezer négyzetmétert állítanak elő, többféle színben. A Grabiol nevű anyagból elsősorban iskolatáskák és utazótáskák készíthetők. A különböző fazonú mintatáskák jól beváltak, ezért mostanában nagyobb mennyiségben, többféle színben és mintával gyártják a Grabiolt.

Ha kilépsz az utcára...

A száraz statisztikai adatokat közlő újságcikkeken rendszerint csak „végigfutok". Amikor azonban gyermekbalesetekről szólnak, egyszeriben megállok. Megállok, mert összeszorul a szívem. Évről évre nő a gyermekbalesetek száma — olvastam nem is olyan régen. Az esztendő első felében a 14 éven aluli gyermekek közül 277-et ért halálos vagy súlyos sérülést okozó baleset. 10,3 százalékkal több ez, mint amennyi az előző év hasonló időszakában történt. Fájó statisztikai adat ez!

Ha csak a statisztikai adatokat olvasnám, óhatatlanul is arra gondolnék, hogy e balesetekért elsősorban — a gépkocsik, a teherautók, a villamosok, a trolik és a buszok vezetői — mi, felnőttek vagyunk a felelősek. No, de a gyakran megjelenő megrendítő tudósítások nemcsak erről adnak hírt. Csupán két esetet említek meg, mindkettő októberben történt. Balatonfüreden egy személygépkocsi elütötte a 7 éves Jóna Istvánt. A vizsgálat szerint a gyerek féktávolságon belül lépett a kocsi elé. Belvárdgyulán egy személygépkocsi elütötte az úttesten átszaladó Szonnert Zoltánt, aki ugyancsak 7 éves volt. A gyermek féktávolságon belül lépett az autó elé.

Hová szaladhatott szegény Pista és Zoli? Biztosan sietős volt a dolguk. Igen, rohanó korban élünk, mindannyian futva igyekszünk valahová; iskolába, játszótérre, moziba, munkahelyre. Egy régi, öreg bölcs azt mondta egyszer: „Akkor légy igazán észnél, amikor rohansz!" Ma valahogy így mondanánk ezt: amikor az utcán sietsz, ne gondolj semmi másra, csak arra, hogy autók száguldanak az úton, emberek rohannak el melletted. Szemedet, füledet tartsd nyitva, mert bármelyik pillanatban veszély leselkedhet rád. Nem tör senki sem az életedre... azaz mégis! Egyetlen ellenséged van az utcán: a figyelmetlenség.

Erre gondolj, amikor kilépsz az utcára.

— füleki —

140 ezer úttörőgárdista

A közelmúltban ülésezett a Magyar Úttörők Szövetsége Országos Tanácsa mellett működő Országos Honvédelmi Nevelési Szakbizottság. A tavalyi úttörőévben végzett munka értékelése mellett szó esett az idei úttörőév feladatairól is. A szakbizottság külön foglalkozott a 140 ezer tagot számláló úttörőgárda szemlerendszerének további finomításával és leszögezte, hogy minden úttörőgárdista közvetlen segítségére számít a hazafias, internacionalista nevelés megvalósításában.

A Pajtás TÁVIRATI IRODÁJA JELENTI

A TIMFÖLDGYÁRBAN

Az ajkai Timföldgyárban egyhetes gyakorlati foglalkozáson vesznek részt a helyi Eötvös Lóránd Általános Iskola diákjai. Az iskola és a gyár megállapodása szerint közösen készítik fel a 7. és 8. osztályosokat a pályaválasztásra. Ezekben a napokban összesen száz gyerek váltja egymást az ajkai Timföldgyárban, segítenek a csomagolásban, a tárolóterek rendezésében. A diákokat megismertetik a gyár munkarendjével, a szocialista brigádok tevékenységével.

RAJZOK A TAKARÉKOSSÁGRÓL

Rajzkiállítás nyílt Győrött, a Petőfi Sándor Ifjúsági Házban. A rajzok, vízfestmények és papírmontázsok az iskolai takarékbélyeg-mozgalomhoz kapcsolódnak, amely negyedszázada alakult meg és nagymértékben hozzásegítette a pedagógusokat ahhoz, hogy tanítványaikat már kiskoruktól takarékosságra neveljék. Az általános iskolások a kiállításon látható műveiket mutatják be, hogyan képzelik el a takarékoskodást, hogy mire költik legszívesebben összegyűjtött zsebpénzüket.

BÁNYAPÉNZEK

Sokféle éremritkaság látható Tatabányán, a Komárom megyei Munkásmozgalmi és Ipartörténeti Múzeum kiállításán. A múzeum gyűjteménye a magyar szénbányászat történetét dokumentálja. Bányapénzek, bányalátogatási emlékérmek, zsetonok, körmöcbányai személyi érmek, tanulmányi érmek, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület közgyűlési- és jutalom érmei, plakettjei, bányavárosi emlékérmek láthatók a különleges gyűjteményben. A legritkább bányapénz kiadási időpontja 1628, de hasonló ritkaságnak számít az 1735-ben kiadott selmecbányai tanulmányérem is.

PING ÉS PONG BEMUTATKOZOTT

A fővárosi gyerekek előtt is bemutatkozott a két kicsi pingvin: Ping és Pong. Urbán Gyula bábjátékának hősei, akik az előző évadban nagy sikerrel szerepeltek vidéki előadásokon. Az Állami Bábszínház Népköztársaság úti székhelyén — egyébként — javában próbálják a Diótörő című balett meséjéből készült bábszínpadi változatot is, amelyet december elejétől láthat a közönség.

RABPOSTA

Mátyás király kocsijának modellje, a török idők rabpostájának tárgyi emlékei, a hírközlés több évezredes fejlődésének tablósorozata és gazdag anyagú bélyegbemutató látható a nagyvázsonyi postamúzeumban „A hírközlés története" című kiállításon. Megtekinthető a kétezer éves indián képírásos nyírfakéreg-levél, az ókori egyiptomi hieroglif-írás és az ősmagyar rovásírás több emléke, bemutatják az első levelezőlapot, amely Hermann Emánuel nevéhez fűződik.

Miről írjunk...

... mivel foglalkozzon a gyermeksajtó a Gyermekek Nemzetközi Évében? Erről tanácskoztak a gyermeklapok újságírói a CIMEA lengyelországi konferenciáján. A szocialista és a kapitalista államok képviselői egyöntetűen javasolták: mutassa be a gyermeksajtó, hogy miképpen élnek a gyerekek Földünk különböző országaiban, ismertessék az egyes népek szokásainak, játékainak és életmódjának körülményeit. Alakuljanak ki jó kapcsolatok (levelezés, utazás, ajándékküldés) a különböző országok úttörői között. Segítsék a szerkesztőségek a gyerekeket abban a tevékenységben, amit egy szóval így fejezünk ki: SZOLIDARITÁS. Tizenhárom millió gyermek halt meg Európában a II. világháborúban. Ma 130 millió gyerek él a világon, s ezek közül nagyon sok éhezik. Őértük, s a békéért fogjanak össze felnőttek és gyerekek.

„Gyakszi"

Értékes, a mindennapok során is hasznosítható elméleti és gyakorlati tudnivalókat tanulnak a körmendi Kölcsey úti általános iskola 504. számú Petőfi Sándor Úttörőcsapatának tagjai. A korszerűen felszerelt, gyakorlati oktatási célokat szolgáló tanműhelyben a mindenki által kedvelt, s maguk között „gyakszi"-nak becézett órákon a gyerekek többek között megismerkednek a közúti közlekedés fontosabb szabályaival, a KRESZ-táblákkal és a gépjárművek szerkezeti felépítésével, a kormánymű, a sebességváltó, a tengelykapcsoló működési elvével. A fiúknak külön motoros szakkört is indítottak, ahol megtanulják a segédmotoros kerékpár vezetését és nyolcadikos korukra megszerezhetik a jogosítványt erre a járműre.

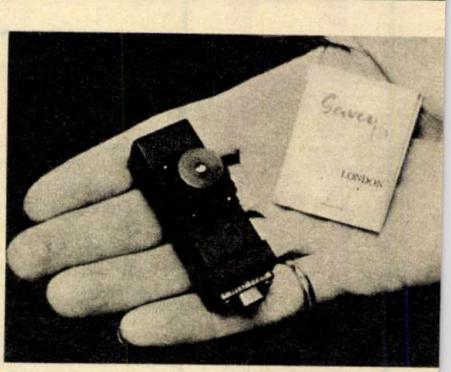

Ötdekás kamera

Egy tenyéren is bőven elfér ez a Kaliforniában készült televíziós kamera (felvevőgép). A világ jelenleg legkisebb tv-kamerájának méretei: 63,4×25×37,5 milliméter, súlya 56 gramm. Mintegy 400 ezer apró alkatrészből áll, s a parányi objektívvel (lencse) szinte ugyanolyan jó képminőségű felvételek készíthetők, mint a „nagyokkal". Az ilyen típusú, kisméretű televíziós kamerák segítségével onnan is lehet közvetítéseket végezni, ahová még egy kéz sem fér be.

ZSIBONGÓ

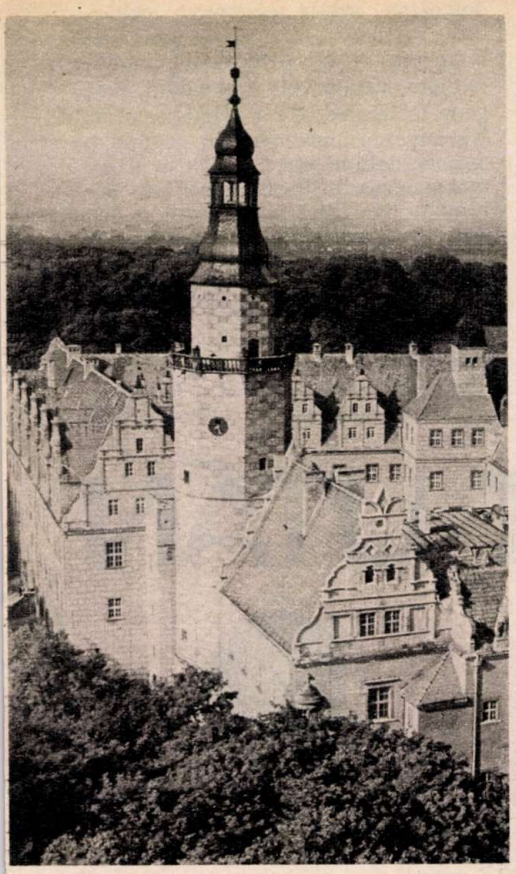

Képünkön a lengyel Harcer Szövetség „Csillebérce" Olesnycában. Ebben a szép kastélyban vendégeskedett CIMEA Viki.

Tudományos súlylökés

Némi túlzással kijelenthetjük, hogy ma már nincsenek egyéni sportágak. A rekordok összehangolt csapatmunka eredményei, amelyekben természetesen a versenyzőé a főszerep, de az edző, a sportorvos, a pszichológus és a tudományos kutató is benne van a teljesítményben.

Képünk a moszkvai Testnevelési Kutatóintézetben készült. Különleges eljárással fotózták a súlylökő mozgását, a súlygolyó útját, az elektródák pedig az egyes izomcsoportok igénybevételéről és biomechanikus teljesítményéről adnak hírt. A kutató mindezek alapján kidolgozza a tökéletes technikát, a versenyző az edző segítségével elsajátítja azt, a néző pedig hamarosan újabb rekordnak tapsolhat!

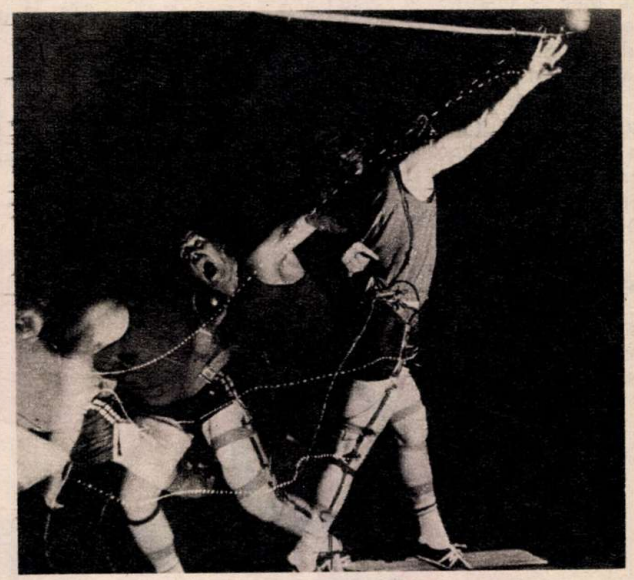

Harc fegyverrel és fegyver nélkül

Szögezzük le gyorsan, hogy szó sincs tévedésről: mi is felfedeztük, hogy az egyik képen zongora látható. Csakhogy a derűs, értelmes emberi életért folytatott harc formái és eszközei rendkívül sokfélék.

Ahol a szabadság, a függetlenség kivívása a cél, ott a géppisztolyoké a szó. Ahol szabad és független környezetben az alkotó képességek kifejlesztése az elsőrendű feladat, ott a fegyverek helyett a kultúra eszközeivel harcolnak. Például zongorával.

A fegyverzet e két formája ma még nagyon sok helyen — közvetlenül egymás mellett létezik. Ezért, bár látszólag mindenben különbözik egymástól a guineai és az angolai gyerekek „játékszere", azért mindkettő a saját jövőjükért folytatott harc eredményes fegyvere.

„A GYEREKEKET VÁLASZTOTTAM"

— *Előfordul, hogy tartós barátságok szövődnek az orvos és a beteg gyerekek között?* — kérdeztem *dr. Simon Györgytől*, a Szabadság-hegyi Állami Gyermekszanatórium igazgató főorvosától.

— Gyakran. Vagy húsz esztendővel ezelőtt behoztak a klinikára egy négyesztendős kislányt, Juditkát. Agyvelőgyulladás után nagyon súlyos állapotban volt, meg is vakult. Igyekeztünk mindent megtenni a gyógyulásáért. Gondos kezelésünket, ápolásunkat végül siker koronázta. Az első hét végén, az egyik vizit után a kislány váratlanul, leírhatatlan boldogsággal a hangjában, így kiáltott fel: „Látom a doktor bácsit!" Valamennyien örültünk. Ma is gyakran kapok tőle levelet.

Évente négyezer

Dr. Simon György négy esztendeje vezeti az 585 ágyas intézményt. A kardiológiai-, az asztma-, az ideg-, az orr-fül-gége az úgynevezett „serdülő" osztály mellett bronchológiai és légzésfunkciós laboratórium működik a gyermekszanatóriumban. Évente mintegy négyezer gyereket kezelnek itt, a legkisebbektől a tizenhét évesekig.

Az igazgató főorvos — aki immár huszonnégy esztendeje gyógyít —, évente négyezer gyerekkel köt hosszabb-rövidebb időre barátságot.

— *Miért és hogyan választotta éppen a gyermekgyógyászatot élethivatásául?*

— Az utolsóéves orvostanhallgatók különböző klinikákon végzik gyakorlataikat. Nekem szerencsém volt: az I. számú Gyermekklinikára kerültem, ahol nagyszerű orvosok dolgoztak, szinte eszményi légkörben. Roppant nagy szeretettel foglalkoztak a kis betegekkel, mondhatnám, vidám volt a hangulat, még gombfociztunk is a vizitek után. Ugyanakkor, véleményem szerint, a legsokoldalúbb orvosi szak a gyermekgyógyászat. Én már medikus koromban is ehhez vonzódtam, s ma sem érzek másként. Végezetül, de nem utolsósorban, azért választottam a gyerekeket, mert bátrak, jó segítőtársai az orvosnak, nincs bennük hisztéria, nem alakoskodnak, nem vezetik félre a doktort. Türelmesen alávetik magukat a különböző vizsgálatoknak, ha előzőleg kel-

VIZIT UTÁN GOMBFOCI

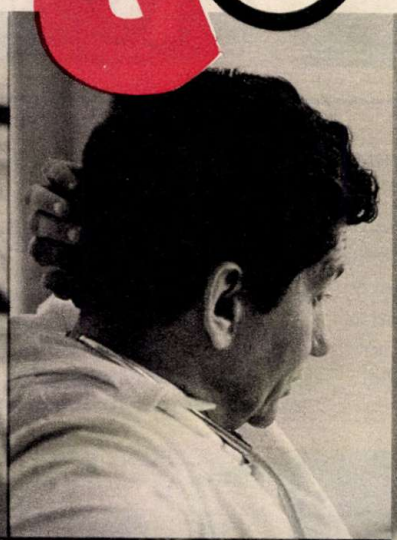

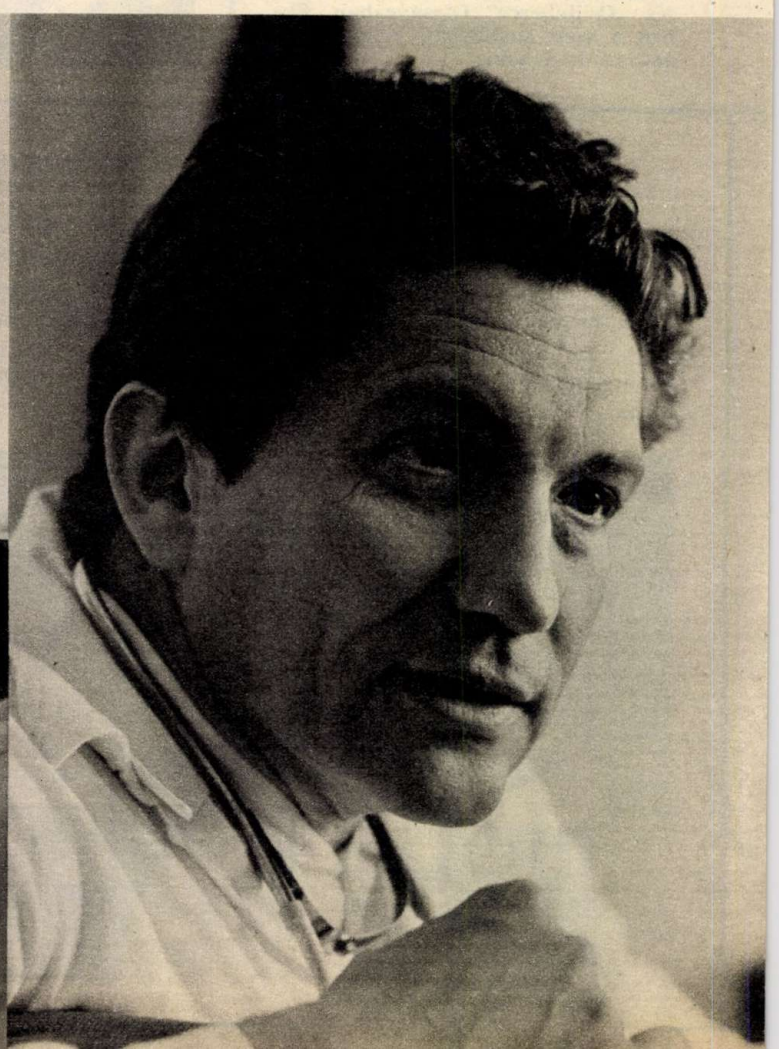

lően megmagyarázzuk nekik, miért szükségesek azok és hogyan zajlanak le.

Mindenki ússzon!

— Milyen erényekkel, tulajdonságokkal lesz valakiből jó gyermekorvos?

— A gyerekek okosak, kitűnő megfigyelők, soha nem szabad őket általtatni, minden panaszukat, gondjukat komolyan kell venni. Ezt pedig szeretet nélkül nem lehet megcsinálni. Sokat, nagyon sokat kell beszélgetni velük, méghozzá úgy, hogy megpróbáljunk beilleszkedni gondolatvilágukba, és ez csak akkor sikerülhet, ha egy kicsit magunk is visszaváltozunk gyerekké. Természetesen emellett nagyon fontos, hogy lépést tartsunk a tudomány fejlődésével. Amikor én a pályafutásomat kezdtem, ezen a helyen még tbc-szanatórium működött, mert a tuberkulózis népbetegségnek számított. Később a gyermekparalízis keltett rettegést. Szerencsére ma már ezek a betegségek csak elvétve fordulnak elő, a hatékony ellenszerek, védőoltások és szűrővizsgálatok gátat emeltek terjedésüknek. Ma inkább felnőtt típusú betegségekkel találkozunk a gyerekek körében is: különböző daganatok, gyomorfekély és szívrendellenességek okoznak riadalmat.

— Mi ennek az oka?

— Eredetük az úgynevezett „civilizációs ártalmakra" vezethető vissza, mert sok vonatkozásban ezek a betegségek pszichológiai forrásokból táplálkoznak. Talán túlságosan sok időt töltenek a gyerekek a szigorú fegyelmű óvodákban és iskolákban, s a szüleikkel keveset vannak együtt, ritkán beszélgetnek. Igaz, ajándékokat bőven kapnak, de ezek nem nyújthatnak kárpótlást mindenért! Szellemileg előbb érnek, mint a korábbi nemzedékek, de érzelmi életük szegényesebb, kevésbé tud kibontakozni, fizikailag pedig nem eléggé edzettek, jóval többet és többen sportolhatnának. Nekem az a jelszavam, hogy ne egy gyerek ússzon naponta öt kilométert, hanem öt gyerek húzzon le legalább egyet-egyet.

„Érzem, hogy van lábam!"

— Mi a gyermekorvos legnagyobb elismerése?

— Egy történettel szeretnék erre a kérdésre válaszolni. A Kardiológiai osztályunkra a szívműtéteket követő utókezelésre kerülnek a gyerekek. Állapotuknak megfelelően mozoghatnak, sportolhatnak, hiszen van tornatermünk, szép parkunk. A minap látom, hogy az egyik lábadozónk nagy gonddal ír valamit. Nem állhatom meg kérdés nélkül: „Mit írsz?"

A levélben ez állt: *„Kedves doktor bácsi! Köszönöm, amit értem tett. Most, hogy megoperálta a szívemet, s megkezdhettem az utókezelést, csak most kezdem érezni, életemben először, hogy van lábam. Csodálatos érzés, örökké hálás leszek ezért..."*

— Ez a gyerek szívrendellenességgel született — tette hozzá dr. Simon György. — Operációjáig ágyhoz kötötte a betegsége, nem is kelhetett fel. Azt hiszem, érthető, hogy ilyen sorokat írt a szívsebésznek. Kérdésére tehát azt felelhetem: a gyermekorvos legnagyobb elismerése az az öröm, az a sok születő új élmény, amelyhez egy kicsit ő segíti meggyógyított betegét.

Bőcs Ferenc
Fotó: Szalay Béla

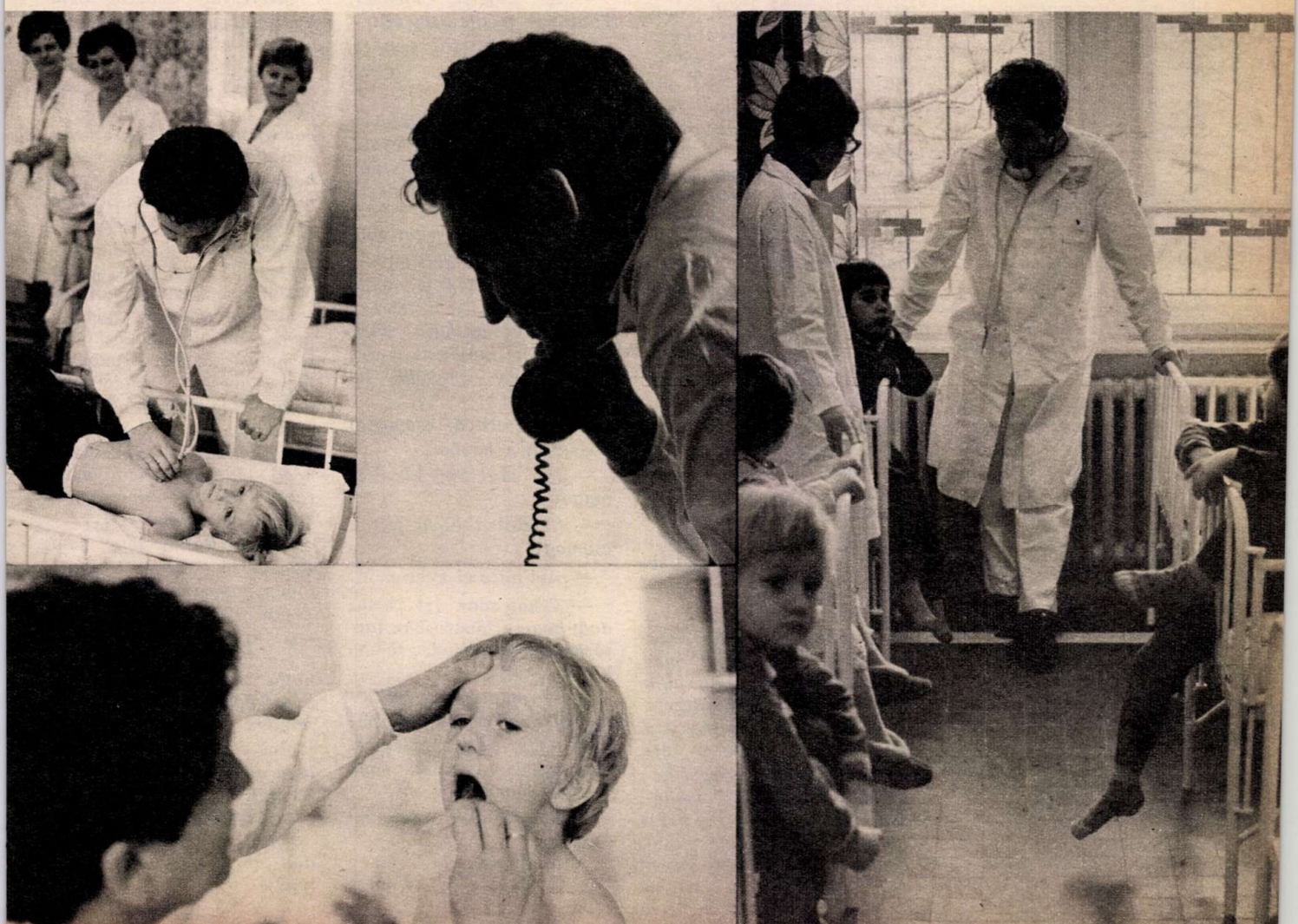

10.

GERŐ JÁNOS:

EGY NYOMOZÁS TÖRTÉNETE

A régészek honfoglaláskori település maradványaira bukkantak a kis falu határában. Még az ősz beállta előtt szeretnék feltárni a múlt nagy kincsét, de nem kapnak segédmunkást az ásatáshoz. Bihari Gyula régész professzor elfogadja a gyerekek segítségét, akik nagyon boldogok, hiszen az ásatás izgalmas kalandot ígér. Pedig még nem is sejtik, hogy egy ember a faluból velük egy időben, egyéni akcióba kezd, barbár módon túrja szét a lelőhelyet és eltulajdonítja az ott talált kincset.

Mint egy krimi... Folytatódik a történet. Az ásatásnál ellopott arany tárgyakat a tolvajtól is ellopják. Úgy tűnik, senki se vette észre a dolgot. Pedig Zsolt mindent látott. A rendőrség is közbeavatkozik...

A nyomozók egyelőre sötétben tapogatóztak, nem sikerült még egy jó elméletet sem felállítani. Elhatározták: mindenekelőtt beszélnek a gyerekekkel, elsősorban Csikesz Zsolttal. Elküldték érte Gátit, a helyi megbízottat. Annak nem volt türelme megvárni, amíg kicsengetnek az utolsó óráról — tíz perc volt hátra mindössze —, így aztán nagy lett a meglepetés az osztályban, amikor Zsoltnak a tanára utasítására indulni kellett Gátival. Egyesek szerint már a rendőrök se boldogultak nélküle, mások szerint ez már felettébb gyanús volt, elvégre az embert nem véletlenül hívatják a rendőrök. Még valami disznóság derülhet ki abból a nagy ásatásból. Amire olyan nagyon felvágtak Csikeszék...

Zsolt természetesen a nyomozóknak se tudott mást mondani, mint amit már többször elismételt. Az egyik civil ruhás csak kérdezett, a másik pedig írógépbe írta minden szavát. De az látszott az arcukon: eléggé kételkedve hallgatják előadását. Nemigen hittek neki, legalábbis úgy nem, mint édesapja. A kérdező nyomozó állandóan a szavába vágott, zavarba akarta hozni:

— Miért haragszol az unokabátyádra?

— Ezt is tetszik tudni? — kérdezte Zsolt meglepve.

— Halljam, te mit mondasz, miért?

Zsolt részletesen előadta a Gyöngyvérrel esett történetet. Nem hallgatta el azt sem, milyen szégyenérzet meg düh fogta el, amikor kiderült, hogy az unokabátyja milyen lehetetlen alak. A Kormos által okozott sebekről sem feledkezett meg.

A nyomozó tovább faggatta:

— Más okod nincs a haragra?

— Azt ígérte, megver. Többször megfenyegetett.

A férfi felállt a székről, járkálni kezdett, közben szúrósan nézett rá:

— Akkor talán helyben vagyunk. Nem úgy láttad, hanem a bosszú miatt úgy akartad látni, hogy Csikesz Béla surran be abba a házba. Azt vallottad, sötét volt. Akkor hogyan ismerted fel?

— Bélát? Még a cipője koppjáról is. De a telepen soha nincs annyira sötét, hogy ha jól kinyitjuk a szemünket, ne ismerjük fel egymást.

— Azt állítod, csomagot hozott ki a házból.

— Így van! Egy kis csomagot.

— Szerinted hova lett a csomag?

— Azt vitte el Pestre.

— Tehát már azt is tudod, hogy a fővárosban tartózkodik? Nem tudsz te egy kicsit sokat?

— A rokonom. Azért kerestük meg reggel az apuval, hogy figyelmeztessük, még mielőtt valami nagy szamárságot tesz.

— Véleményed szerint mi lenne az?

— Nem tudom!

— És az sem zavar, hogy Peszéri Károly azt állítja: senki nem járt a lakásában, és onnan nem vittek el semmit?

— Zavarni zavar, de ettől még igaz, amit mondtam.

A továbbiakban nem sokra mentek egymással. A civil ruhás rendőrön is látszott, nem akarja tovább folytatni a beszélgetést, így hát elbúcsúztak egymástól. Ha Zsolt arról valamiképpen tudomást szerez, hogy édesapja meghallgatása után ultrarövid-rádióadón az egész ország, mindenekelőtt a főváros rendőri szervei fontos üzenetet kaptak, akkor talán jobb kedvvel válaszolgat. A rádióadás szövege a következő volt:

„Keressük Csikesz Béla huszonnégy éves, táppénzes alkalmi munkást. 168 centiméter magas, haja szőkés, szakállas, arca ovális. Különös ismertetőjele: a combján és a lába szárán kutyaharapástól származó hegek. Feltehetően még mindig biceg. Gyanúsítható aranytárgyak és érmék eltulajdonításával, amelyek ásatásból származnak. A műkincs értékét megállapítani, ismeretek hiányában nem lehet. Vélt tartózkodási helyei: az orvostudományi egyetem kollégiuma, vagy még inkább olyan szállodák, ahol külföldiek tartózkodnak. Elképzelhető, hogy külföldi állampolgárokkal vesz fel kapcsolatot. Kérjük megfigyelését!...”

Mester Bálint soha nem fejezte be még a leckéjét olyan gyorsan, mint ezen a napon. Tíz perc alatt eltüntette az ebédjét — evésnek ezt a habzsolást aligha lehetne nevezni —, utána húsz perc alatt elintézett minden iskolai ügyet. Számolni pedig alig lehet, milyen rövid idő múlva, már Zsolték küszöbénél verte a sarat a lábáról.

Barátja még éppen ebédelt, az utolsó falatokat nyelte. Egy jókora túrós

gombóccal a szájában, alig bírta megkérdezni:

— Te már kész vagy?

— Mindennel! — vágta rá Bálint. — De nem ez a lényeg!

— Hanem?

— Most láttam Peszérit. Ballagott a kocsmából hazafelé.

— Mit tegyünk?

— Meg kellene figyelni.

— Gyerünk Tamásékhoz. Megbeszéljük!

Hosszú tanácskozás után felhívták Gyöngyvért telefonon. Fél óra múlva jelentkezett is a pesti szám.

GÖRÖG JÚLIA RAJZA

Zsoltot mindnyájan pisszenés nélkül hallgatták, hiszen számukra sorsdöntő volt ez a beszélgetés.

— Halló, Gyöngyvér? Igen, értelek, egészen jól. Te is? Ez fontos. Ne lepődj meg azon, amit mondok, de már a rendőrség nyomoz. Nagyon nehéz röviden elmondani. Figyelj ide! Persze, hogy figyelsz, tudom. Minket is gyanúsítanak, de nem azért hívtalak. Azonnal ide kell jönnöd. Most mondom, hogy miért. Hallgasd végig. Én egy koromsötét estén láttam, hogy Béla egy csomagot lopott el Peszéri lakásáról... Igen! ...Az én aranyos unokabátyám. Sötét volt, de akkor is megismertem. A baj az, hogy a vén részeges tagadja a lopást. Ezt nem érti a rendőrség, velünk együtt. Most mi vagyunk bajban. Képtelenek vagyunk kiigazodni. Micsoda?... Béla nincs itthon. Szerintünk most értékesíti Pesten azt, amit Peszéritől ellopott. Gizi szerint — de mi is emlékszünk rá — tálat meg kancsót keresett Gyula bácsi az ivópoharak mellé. Majd ha ő megjön? Nem érted? Mi jelentettük fel, de semmit nem bírunk bizonyítani. Azonnal ide kell utazzál... Nem... nincs meg egy darab sem, ez csak a mi feltételezésünk. Hogyhogy még micsoda? Ja, igen! A betörés napján hazug szövegű távirat ment Peszériék házába. Ezzel csalták el őket otthonról. Nem érted? Éppen ez a gyanús... Ne, többet nem tudunk... Ha tudnánk, már sorolnánk. Miért? Már mondtam! Én voltam a fel jelentő. Nagyon várunk. Jössz? Hurrá! Eléd megyünk, persze...

(Folytatjuk)

NAURANDAL A GYEREKEKÉ

Mint a Pajtás aranytollas tudósítója, csaknem egy hónapot tölthettem Mongóliában. Életemben először ülhettem repülőgépre. Szinte leírhatatlan az az érzés, ami az első felszállással járt. Mint a madár! A földön elképzelhetetlen lenne a kilencszázötven kilométeres óránkénti sebesség.

Budapest, Moszkva, Omszk, Irkutszk után Ulánbátor repülőterére gördült a gépünk. Egy mongol fiatalember virággal és magyarul köszöntötte kis csapatunkat. Ő volt a tolmácsunk. Budapesten tanul, innen a magyar tudása.

Az utazás fáradtságát elfeledtette velünk a gyönyörű táj és a kíváncsiság az ismeretlen iránt. Délután már a híres lovas játékokat, majd a Mongóliában szokásos sas-birkózást néztük. Estefelé indultunk a hegyek között megbúvó völgybe, ahol faházakból épült tábor várt ránk. Ennek a tábornak a neve Selbe.

A nyár nagy nevezetessége volt, hogy Mongóliában éppen ezen a nyaron készült el az új nemzetközi úttörőtábor. Egy hét után mentünk az új tábor, Naurandal avatására. Szép ünnepség volt. A mongol nép legfőbb politikai vezetője, Cedenbál és felesége adta át a gyerekeknek a tábort. Ez Selbénél sokkal nagyobb, és még szebb környezetben épült. A faházak ereszeit, az ablakokat, de még a lépcsőket is csodálatos faragások díszítik.

Énekeltünk, táncoltunk, kézzel-lábbal és persze orosz tudásunkat felhasználva beszélgettünk a szovjet, kubai, bolgár, cseh, lengyel, román és német gyerekekkel.

Ebből a táborból látogattunk el Ulánbátorba, ahol megnéztük a Néptörténeti Múzeumot. Láttuk a Mongóliában működő egyetlen láma imaházat. Megnéztük a Bogdogegent, és benne a lámaszobrokat. Voltunk a négyemeletes áruházban, ahol az elárusítók türelmesen szolgáltak ki, sőt meglepetésünkre olyan is volt, aki magyarul kérdezte, hogy mire vagyunk kíváncsiak. Mint kiderült, a kint dolgozó magyar munkásoktól tanult meg szorgalomból magyarul.

Mongóliában nagy kincs a víz. Magyar munkások keresik a megfelelő helyet és fúrják a kutakat. Egy-egy kút köré épülnek a jurták. Ezeket a lécvázas kerek sátrakat négyöt ember alig két óra alatt építi fel.

Sok-sok ismerettel gazdagodtam még üdülésünk alatt. Búcsúztunk a jóbarátoktól, de a cseh, bolgár, román és német gyerekekkel Moszkváig még együtt utaztunk. Egy órai repülés után megláttuk a világ legnagyobb tavát, a Bajkált. Lenyűgöző látvány volt.

Sok emlékkel, új barátok címével gazdagodva tértem haza a csodálatos jutalomútról nyolc társammal és két vezetőmmel együtt.

Írta és a fotókat készítette:
Rózsavölgyi László
Göd-Alsó

1. Régen az istenektől vártak segítséget

2. Gyönyörű úttörőtábort építettek

3. Fából faragott tábori lakóház

4. Mongol táj — európai játék

5. A nemzeti napokon mélyült el igazán a barátság

LEBEGŐ TEHERHORDÓK

Milyen légi szállítóeszközök lesznek kétezerben? Megtartja-e egyeduralmát a repülőgép? A nyersanyag egyre drágább lesz, és a repülőgépek „nagy kanállal" habzsolják az üzemanyagot. Rövid és középtávon tehát a gazdaságosság versenyében alaposan lemaradnak a gépmadarak. A hosszú utakon azonban vitathatatlanul ezek maradnak a sztárok, mert gyorsaságban verhetetlenek. A gazdaságosság, olcsóbb üzemeltetés követelménye azonban alaposan megváltoztatja mai formájukat. Elképzelhetők azonban más megoldások is...

A második világháború óta már csak múzeumi tárgynak hittük a kormányozható léghajót, ma azt mérlegeljük, nem ez jelenti-e majd a jövőt? Mellette szól, hogy rendkívül gazdaságos! Például: egy repülőgép pusztán a levegőben való fennmaradásához is rengeteg energiát fogyaszt.

1. Atommeghajtású szovjet léghajó. Szibéria ellátásához nyújt majd segítséget.
2. Amerikai terv: a „Hope" (Remény) nevű léghajó. Természeti katasztrófák esetén a lakosság mentésére használják.
3. A francia „Obeliszk" akár 500 tonnás terhet is szállíthat.
4–5. Repülő emelődarú, amelyet két vagy több léghajóból kapcsolnak majd össze.

Visszatérnek-e nagyapáink repülő „szivarjai"? Úgy tűnik feltámadnak a repülés hajnalának őssárkányai, a kormányozható léghajók!

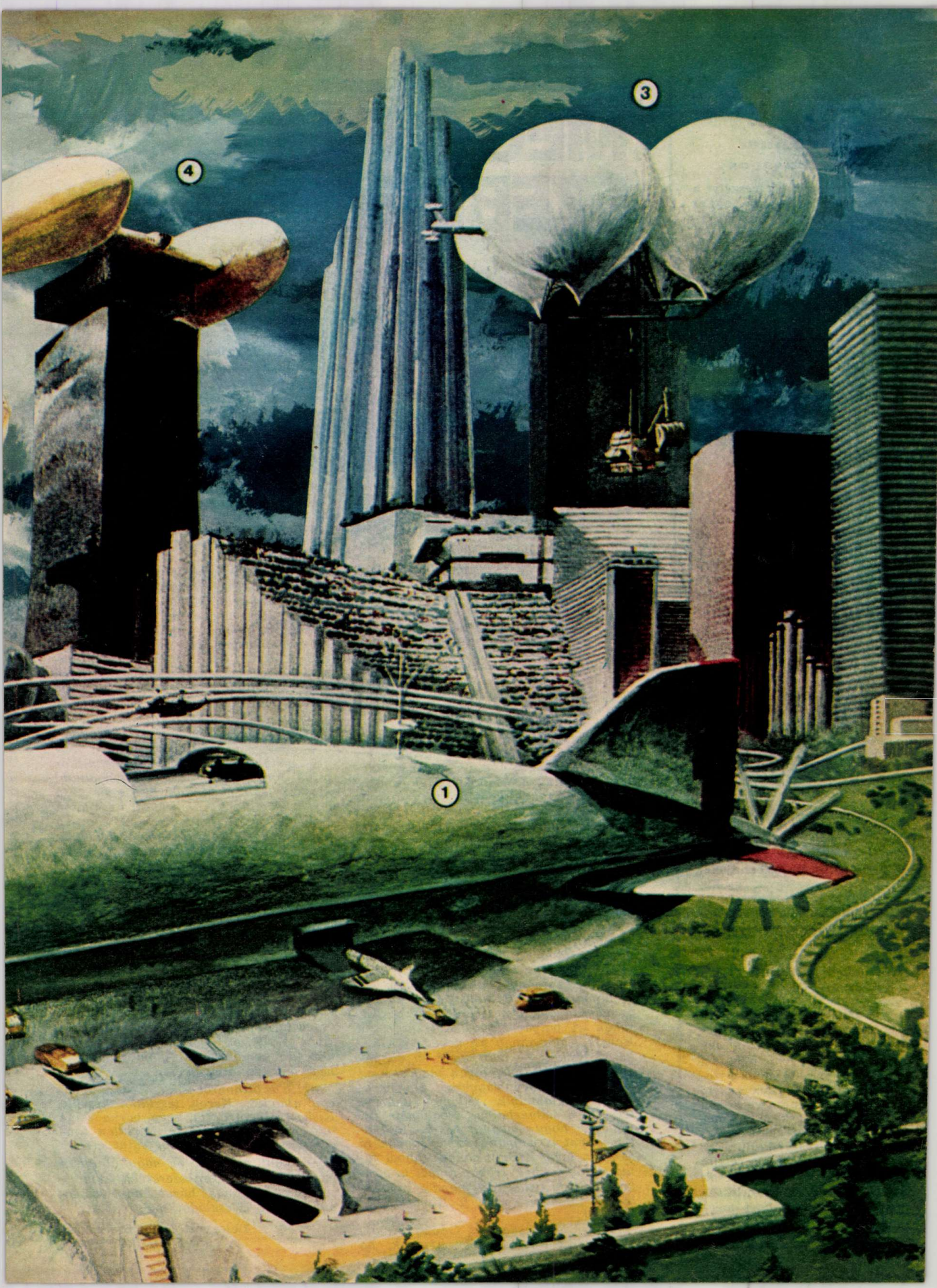
3
4
1

A léghajót a benne levő levegőnél könnyebb gáz tartja lebegésben, mindennemű hajtóanyag felhasználása nélkül.

A hélium biztonságos

Valaha a nagy veszélyt a tűz jelentette, az akkor használt hidrogéngáz ugyanis robbanásveszélyes. A „Hindenburg" nevű léghajó fáklyaként égett el 1937. május 6-án Lakehurstben, s száműzte az utasszállítás területéről ezeket a légi járműveket. Ma már a hidrogén helyett a nagy mennyiségben és olcsón előállítható héliummal töltik a ballonokat. Igaz, a hélium kétszer olyan nehéz, mint a hidrogén, de még így is hétszer könnyebb a levegőnél, és főleg nem gyúlékony!

Repülő emelődaruk

Semmi nem korlátozza egy léghajó méreteit. Olyan elképzelések születtek, melyek ezer tonna szállítására is alkalmas óriásokkal számolnak. Ez sokkal nagyobb teher, mint amennyit napjaink leghatalmasabb repülőgépei vagy helikopterei elbírnak. Több országban folynak ilyen irányú kísérletek. A Szovjetunióban például Szibéria ellátásának egyik megoldásaként olyan atommeghajtású, 1800 személyes léghajó megépítését tervezik, amely üzemanyag-felvétel nélkül egy évig is üzemképes.

Forma és irányítás

Franciaországban is előrehaladottak a kutatások. Teljesen új formájú léghajókat terveznek. Az egyik egy hatalmas kerékre hasonlít, a másik pedig két katamaránszerűen összekapcsolt léghajóból áll majd. Az „Obeliszk"-tervben pedig négy ballonból összeállított fürtöt kapcsolnak majd össze.

A legfontosabb megoldásra váró kérdés a Nap melegítő hatásának kiegyenlítése. A felmelegedő és így kiterjedő gáz emelő hatást fejt ki. Fel kell tehát szerelni valamilyen hőérzékelő és számítógépes vezérlésű szabályozó szerkezetet, amelyik biztosítani fogja a léghajó magassági stabilitását. Egy már bizonyos: a repülő járművek irányítását csak elektronikus vezérléssel, automatikákkal lehet megoldani.

HAZAFELÉ MÉG A FÁK IS SZEBBEK

— Rólunk, zenészekről vagy énekesekről azt mondják, hogy sokat csavargunk. Állandóan jövünk, megyünk, járjuk az országot, a világot. Keveset ülünk egy helyben, de azért jól érezzük magunkat, hiszen útközben sok érdekeset látunk, hallunk. Bármerre is járunk, hiányzik a család. Minden idegen és minden szálloda egyforma, s mire megszoknánk, már megyünk is tovább. Minél többet utazunk, annál jobban vágyódunk haza... Ha én az otthonról beszélek, Eger jut eszembe, ahol felnőttem, ahol édesanyám és testvéreim élnek. Odakötnek gyerekkorom emlékei, barátaim és barátságaim, örömeim, bánataim. És ha most, felnőtt fejjel történik velem valami, arra gondolok, hogy de jó lenne elmondani valakinek, otthon!

— Mostanában a legnagyobb öröm számomra, ha megyek hazafelé... Ilyenkor minden bokor, minden fa szebbnek tűnik. Otthon pedig várnak: az édesanyám, a testvéreim és a gyerekek. A bátyám lánya Kati és a fia Henrik, vagy ahogy mi nevezzük: Öcsike... Kiskati — mert ugye én vagyok a nagy — majdnem olyan magas, mint én és rettentően nagylány. Ha hazaviszem valamelyik fellépő ruhámat, felveszi a jelmezbálba, s boldogan újságolja, hogy megnyerte a fődíjat. Egyébként is nagyon büszke vagyok rá és arra, hogy Kiskati sokkal többet tanul a többieknél, jobban figyel az órákon, nehogy valaki azt mondja rá, persze, ő lazsálhat, mert a Kovács Kati rokona!

— Nyáron Kiskati és Öcsike mindig velem nyaralnak, velem utaznak, ha fellépek, minden este ott állnak a színpad mellett. Útközben bemaszatolják csokoládéval az autót, összekennek mindent, egy pillanatig sem maradnak csendben. Én meg tipikusan „rossz" felnőtt vagyok: nem szidom össze őket, nem szólok rájuk.

— Ilyenkor elég rendszertelenül élünk. Van úgy, hogy napokig hideget eszünk. De a gyerekek nem törődnek semmivel, boldogok, hogy velem vannak, én pedig boldog vagyok, hogy velem vannak... Mostanában sokat dolgozom, és ritkábban jutok haza. De van végre telefonom és majdnem minden este felhívom őket. Mi hárman voltunk testvérek, és sosem tudtuk elképzelni, hogy egyszer elválnak útjaink. Aztán másképp alakult az élet — én Pestre kerültem, ők otthon maradtak.

— Édesanyám, ha ideje engedi, mindenhová elkísér. Ha vidéken lépek fel, míg mi készülődünk, ő megnézi a várost, azután meghallgat engem és szigorúan megjegyzi: voltál már jobb is! Ha pedig otthon van Egerben, mindig engem vár... Csuda jó dolog, hogy engem három helyen is várnak! Bárhová betérek, mindenütt úgy érzem, hogy ünnep van. Nem naptár szerinti, csak amolyan titkos ünnep, amiről csak a mi családunk tudhat.

— Ahol nagy a család, millió a tenni-, venni-, elintéznivaló. A múltkor piros tornadressz után szaladgáltam. Máskor meg mást kell beszerezni. Ha meglátok valamit a kirakatban, rögtön eszembe jut Kiskati, Öcsike, vagy a húgom kisfia, Zoli. És mit is tehetnék mást: irány az üzlet! Otthon majd eldöntik, tetszik-e vagy sem?

— Nyáron a Balaton mellett dolgoztam. A gyerekek velem nyaraltak és Kiskati meg Öcsike meglátott egy kiscicát. Persze, azonnal szerettek volna legalább egy hasonlót! Én átmentem a szomszédba és kölcsönkértem a cicát két-három napra... Attól a pillanattól kezdve Kiskati és Öcsike megváltozott. Reggel szaladtak neki tejért, tejfölért, éjszakára pedig törülközőbe csavarták, nehogy megfázzon. Egyszeriben ők lettek a felnőttek, s felnőtthöz illő komolysággal gondoskodtak a védtelen kis állatról...

— Ha az otthonról esik szó, eszembe jut egy ajándék. Kerek tésztából készült, Kiskati megpirította, szép barna színe lett és cérnára felfűzte. Egyetlen láncomra sem vigyázok úgy, mint erre.

— Végül elárulom a nagy álmomat is: nyáron Siófokon szeretnék kibérelni egy hatalmas házat, ahol összegyűjthetem a családot!

Lejegyezte: Dobozy Zsuzsa
Fotó: Lengyel Miklós

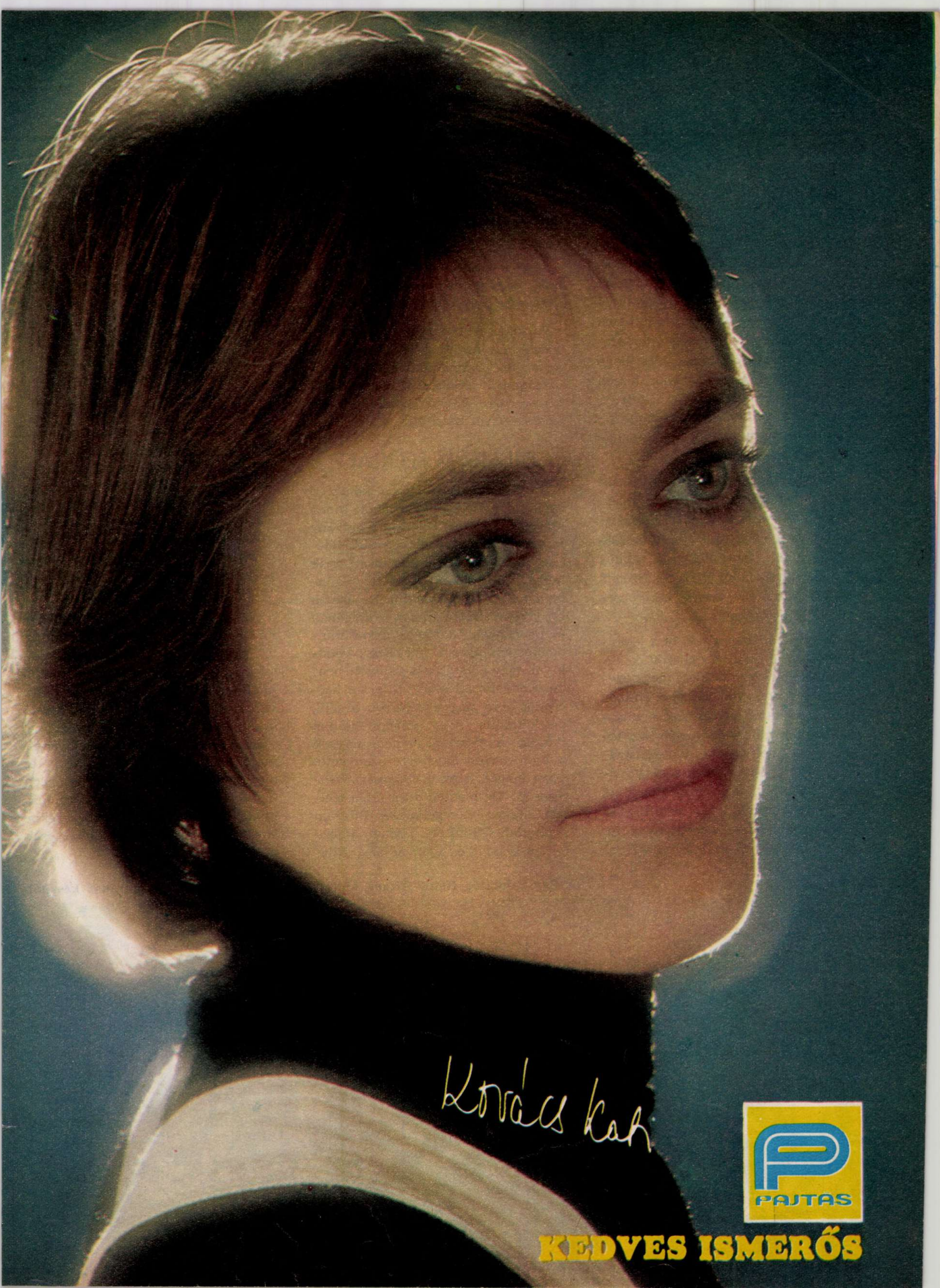
Kovács Kati
PAJTAS
KEDVES ISMERŐS

Mint minden népszerű sportnak, a sakknak is voltak ellenzői. A vallásalapító Mohamed tiltott minden játékot, de Perzsia meghódítása előtt meghalt és így a sakkjátékot még nem ismerhette meg. Az arabok ugyanis 638-ban foglalták el Perzsiát, Omár kalifa már tudott róla és nem akadályozta meg elterjedését. Mikor megkérdezték tőle, hogy nem törvényellenes-e a sakk, hiszen a próféta minden játékot tiltott — azt felelte: „Nincs benne semmi kivetnivaló, mert a háborúval foglalkozik".

A legendás hírű Harun al Rasid volt a leghíresebb kalifa. Ő maga is szeretett sakkozni, és a jó sakkjátékosokat életjáradékkal támogatta. Az a hír járta, hogy egy rabnőnek rendkívül nagy összeget fizetett (10 000 dínárt), mert háromszor győzte le őt sakkban.

Ebben az időben a sakkot a legkülönfélébb formában játszották. A feljegyzések szerint ekkor még négyszemélyes játék volt. Később, amikor már csak ketten versengtek egymással, szintén különféle variációkat találtak ki. Egyik érdekes változat például: 10 lépésig a megszokott módon játszották, azután megfordították a sakktáblát, így aztán akié a sötét bábú volt és megtette a 10. sötét lépést, a 11-et már világossal játszotta egészen a 20. lépésig. Ekkor ismét táblaforgatás következett és az eredetileg világossal játszó ismét ugyanazzal a színnel folytatta. És így tovább.

Régi kéziratok arról is tanúskodnak, hogy az arabok a sakktáblát számológép gyanánt használták.

A sakk ezután már gyorsan terjedt és így került a VIII. században az arabok uralma alatt álló Spanyolországba. X. (Bölcs) Alfonz, spanyol király már 98 pergamenlapra írt sakk-könyvet készített.

DILARAM FELKIÁLT

Nagy jelentőségű ez a könyv a sakk fejlődése szempontjából. Innen származik a híres Dilaram feladvány is, amely két arab herceg történetéhez fűződik. A mese szerint az egyik herceg állandóan vesztett, amibe nem tudott belenyugodni. Be akarta bizonyítani, hogy biztos a dolgában és ha nagyon odafigyel, akkor mindenképpen nyerni tud. Ezért rendkívül nagy elhatározás született benne. Kedvenc feleségét, Dilaram hercegnőt tette meg a mérkőzés tétjéül, de kikötötte, hogy világos színnel játszik. A játszma menete nagyon hullámzó volt. Egyszerre azon vette észre magát, hogy a világossal vesztésre áll. Dermedten ült a tábla mellett, amikor felesége, a szép Dilaram izgatottan felkiáltott: „Uram, áldozd fel bástyáidat és mentsd meg Dilaramot!" Úgy látszik, jobban játszott férjénél, mert valóban így történt — világos 5 lépéssel később mattot adott. Hálából a herceg megígérte a feleségének, hogy soha többé nem ragadtatja így el magát.

Az akkori időben egy-egy játszma a figurák nehézkes mozgatása miatt igen sokáig tartott. Ez a körülmény tette szükségessé a sakk megreformálását, mely 1497-ben következett be. A lényeg ugyanaz maradt, csupán a bábuk mozgatása lett gyorsabb. A spanyol Lucena foglalta össze könyvében az új szabályokat. Az arabokon győzedelmeskedő Izabella tiszteletére a vezért királynővé változtatta. Ez a spanyol nyelvű sakkkönyv a legrégibb nyomtatott mű. Ekkor már futótűzként terjedt a sakk. Komoly szakkönyvek láttak napvilágot. Nyolc kiadást ért meg a portugál gyógyszerész, Damisno 1512-ben kiadott könyve.

Az új sakk diadala az 1561-ben megjelent könyv, Ruy Lopez műve, az első modern értelemben vett sakk-könyv. Korának legjelentősebb játékosa volt, a spanyolországi Zafra városka szegény plébánosa. A kiváló sakkmesterek egész sorát győzte le, ezért a király néhány jól jövedelmező plébániát juttatott neki, és megajándékozta egy aranyláncon függő bástyafigurával is. Sakktudása miatt mecénásai a püspöki székbe emelték. Kinevezésére azonban csak halála után került sor.

Egy miniatűr Bölcs Alfonz könyvéből: sakkozók és sakkfigurákat készítők

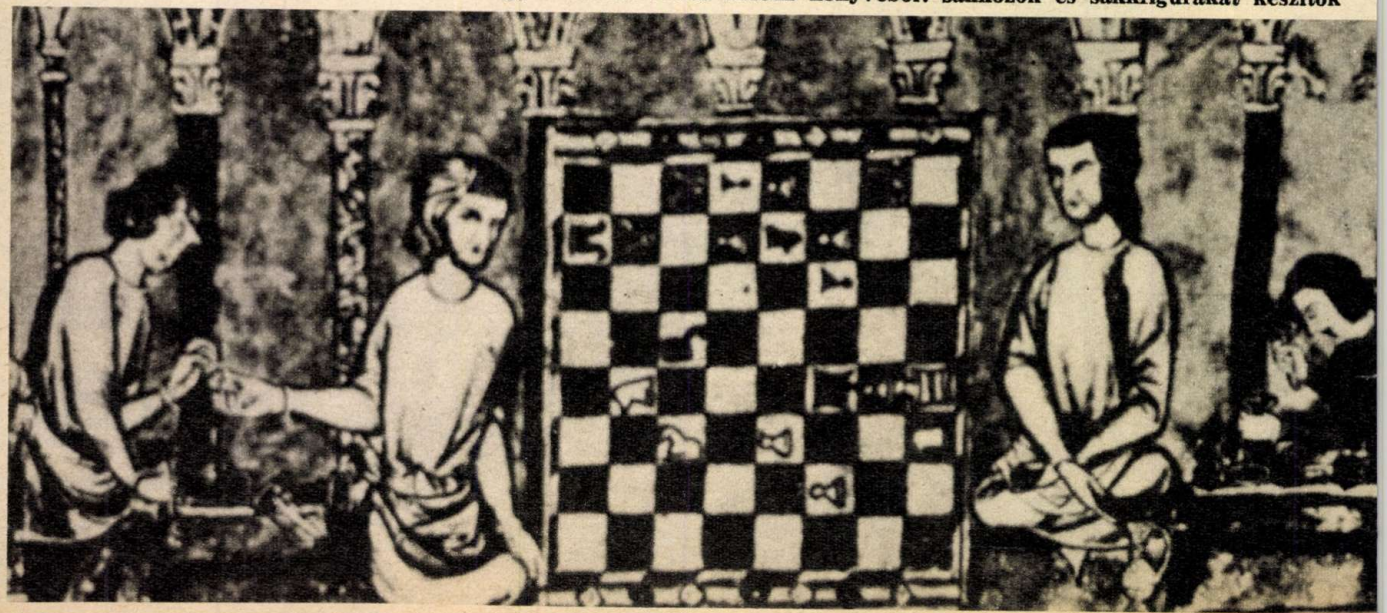

2.

PEPITA MEZŐK

André Philidor, XVIII. századbeli francia zeneszerző szenvedélyes sakkjátékos volt. Könyvet is írt a pepita mezõ „csatáiról"

BONA MESTER

Kortársa volt Leonardo di Bona olasz mester, akit alacsony termete miatt „il Puttino" (fiúcska) néven becéztek. Rómában tanult jogot, de tanulni nem szeretett, inkább a sakkjátékot kedvelte. Mikor Ruy Lopez 1560-ban Rómába ment, hogy II. Fülöp, spanyol király által adományozott kitüntetését a pápa megerősítse, akkor Bona és Lopez között létrejött az első olyan sakkmérkőzés, amely a világ legjobb játékosa címet volt hivatva eldönteni. Bona vereséget szenvedett és szégyenében Rómából Nápolyba költözött. Két évig összeszorított fogakkal egy elkövetkezendő párosmérkőzésre készült — tanult szüntelenül. Két év múlva Spanyolországba, Madridba utazott, hogy revansot vegyen. A spanyol király is tudomást szerzett a „sakkpárbajról" és végigizgulta a párosmeccset. Az első két játszmát Bona elvesztette. A király ekkor csalódottan távozni akart, mert izgalmas mérkőzést szeretett volna látni, ám a monda szerint Bona mester közölte a királlyal; a fejével kezeskedik, hogy a többi játszmát megnyeri. Egyesek szerint addig szándékosan vesztett, hogy érdekesebbé tegye a mérkőzés menetét. Az utolsó három játszmát valóban meg is nyerte és a király a kitűzött 1000 aranyon kívül hermelin palástot és sok más ajándékot adott neki. Leonardo boldogan tért vissza Kalabriába. Útközben mindenütt győzött, ezért a portugál király a „vándorlovag" címmel tüntette ki. Ekkor még a világbajnoki címet nem ismerték. Kár, mert Leonardo di Bona lehetett volna az első világbajnok.

Ruy Lopez és Bona kortársa volt Paolo Boy, korának egyik legjobb játékosa. A krónika feljegyezte róla, hogy magyarországi tartózkodása idején lóháton is sakkozott a törökökkel.

A sakktörténelem kimagasló egyénisége, Greco, a XVII. században született. Tizennégy éves korában legyőzte Kalabria bajnokát, Salviót, aki egyúttal tanítómestere is volt. 1619-ben sakk-könyve jelent meg, melyben 150 megnyitást írt le 20 lépésig és 20 végjátékot is közölt.

A XVIII. század kezdetén tűnt fel Cunningham skót mester, aki a róla elnevezett cseljáték révén vált közismertté. Ebből az időből származik a sakkfeladvány-szerzés alapköve, az arab Stamma műve. Az 1737-ben megjelent könyv 100 sakkfeladványt tartalmazott. A XVIII. század élénk sakkéletének következménye a sakkklubok és a kávéházi sakkélet kialakulása. Ismert sakkmesterek, közéleti személyiségek gyűltek itt össze. Sokan pénzre játszottak és így a játék sok esetben elveszítette nemes vetélkedő jellegét.

Karakas Éva

Erzsébet angol királynő udvarában is rendszeresen sakkoztak. (Képünk egy amerikai történelmi film jelenetét ábrázolja.)

SZABOLCS-SZATMÁR MEGYEI FIATALOK FIGYELEM!

A Taurus Gumigyár Nyíregyházán szeretettel vár benneteket **GUMIGYÁRTÓ szakmunkástanulónak.** A rohamosan fejlődő, modern technológiával dolgozó gyárunkban szükség van jó szakmai felkészültségű, elméleti és gyakorlati tudású szakemberekre. Tanulóidő: 3 év.

Tanulóink a tanulóidő alatt havonta az évfolyamtól és tanulmányi eredménytől függően 110–650 Ft-ig terjedő ösztöndíjat kapnak, ezenkívül társadalmi ösztöndíjat is fizetünk részükre 250–450 Ft-ig terjedő összegben.

Nyári szakmai gyakorlatuk idején a legkiválóbb tanulóink 20 napot az NDK-ban töltenek, gyárunk költségén.

Az iskola befejezése után lehetőséget nyújtunk a továbbtanuláshoz. Elméleti képzés Nyíregyházán a 107. sz. Mező Imre Szakmunkásképző Intézetben, míg a gyakorlati képzés gyárunk tanműhelyében és üzemeiben folyik.

Taurus

Érdeklődni és jelentkezni lehet:
TAURUS GUMIGYÁR SZEMÉLYZETI ÉS OKTATÁSI CSOPORTJÁNÁL 4400 Nyíregyháza, Derkovits u. 107.

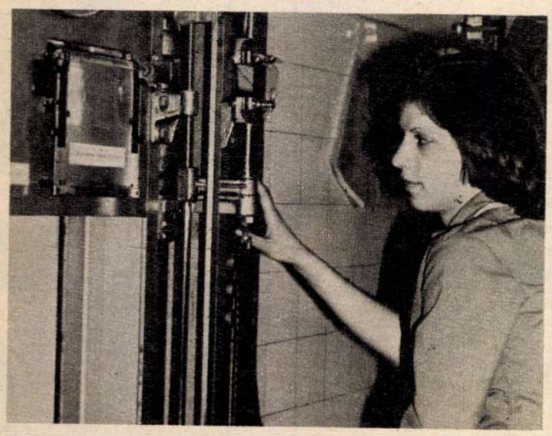

FIÚK, LÁNYOK!

Gyertek az EGYT Gyógyszervegyészeti Gyárba szakmát tanulni! A gyár budapesti központjában korszerűen felszerelt tanlaboratóriumában és üzemekben jól elsajátíthatjátok a **gyógyszergyártó, lakatos, esztergályos, hegesztő, csőszerelő, víz- és gázvezeték-szerelő, villanyszerelő, ács-állványozó, kőműves, szobafestő-mázoló szakmákat.**

A képzés ideje: hegesztő szakmában 2 év, a többi szakmában 3 év.

A fiúkat Budapesten kollégiumban helyezzük el.

Érettségi bizonyítványt és szakmunkás-bizonyítványt szerezhettek a vegyianyaggyártó és a vegyészanalitikus szakmában.

A képzés ideje: 4 év.

Gondtalan tanulásodhoz a vállalat segítséget nyújt:

— tanulmányi eredménytől függően **TÁRSADALMI ÖSZTÖNDÍJ,**
— **NYERESÉGRÉSZESEDÉS,**
— napi 1 Ft térítés ellenében EBÉD,
— védőruha és védőétel,
— törzsgárdatagság elismerésekor 2 évet beszámítunk a tanulóévekből,
— **ÜDÜLÉSI LEHETŐSÉG,**
a vállalat balatoni üdülőiben és vízisporttelepein.

SPORTOLÁSI LEHETŐSÉG sportszakosztályainkban: labdarúgás, kosárlabda, vitorlázás, turisztika, sporthorgászat.

A szakmunkásvizsga után jó kereseti lehetőség! Szabad szombat van. Továbbtanulási lehetőségről gondoskodunk.

Pályakezdőinket 5 évig **BEILLESZKEDÉSI PROGRAMMAL** segítjük át a munkába lépés és az azt követő időszak nehézségein. A 2, ill. 3 év képzési idejű szakmákban munka mellett esti vagy levelező tagozaton tehetsz érettségi, majd technikusminősítő vizsgát.

Támogatjuk főiskolai és egyetemi továbbtanulásodat is. Személyesen, telefonon vagy levél útján történő jelentkezésedet előjegyzésbe vesszük!

Címünk: EGYT **Gyógyszervegyészeti Gyár**
oktatási osztály
Budapest X., Keresztúri út 30—38.
Telefonszámunk: 836-702.
Levélcímünk: 1. Budapest Pf. 100. — 1475.

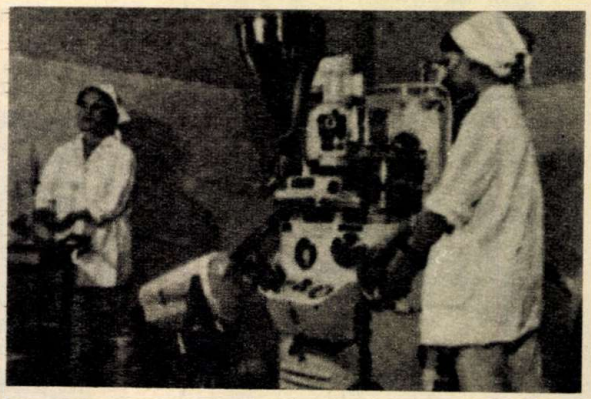

EGYT

A gyár budapesti központját a 67-es autóbusszal közelítheted meg a Metró Örs vezér téri végállomásától.